

TÖÖLEPING

Uue töölepingu seaduse mõju uuring näitab, et inimesi on survestatud „omal soovil” töölt lahkuma lk 2-3

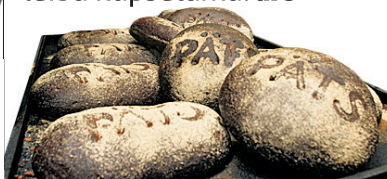
Hukkunud tüdruku pere lugu

Eesti Päevaleht on lastekodus surnud väikse Tiia pere elu jälginud 2011. aasta sügisest, kui algas kohus vanematelt ära võetud laste saatuse üle. lk 5

Pagaripere Pätsi leib

Omajal Hagari pagariäri loonud perekond hakkas Rakveres Pätsi Sahvris leiba küpsetama. lk 8

SKA kaotaks kolides poole õppejõududest

Kuigi üle poole sisekaitseakadeemia kaadrist keelduks Ida-Virumaale tööle minemast, pole siseminister Ken-Marti Vaher kolimisplaani maha matnud. lk 6

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROOT | VÄLISMAAL 2,10 EUROOT | NR 46 | KOLMAPÄEV, 6. MÄRTS 2013

ajaleht.epl.ee

TAMREX

KAS SINA OLED TULEKAHJU EEST KAITSTUD?

Selle reklaami ettenäitamisel 6 kg PULBERKUSTUTI -15% soodsamalt

MAJA / SUVILA

6 kg PULBERKUSTUTI või VAHTKUSTUTI

vähemalt 1 tulekustuti igale korrusele, lisaks 1 tulekustuti garaaži ja katlaruumi

3 kg PULBERKUSTUTI

lisakustutiks, kui kodus on eakaid või noori

2 liitrine RASVAKUSTUTI

kööki või grillinurka

ETTEVÕTE / ASUTUS

6 kg PULBERKUSTUTI või VAHTKUSTUTI

igasse hoonesse iga 200m² kohta 1 tulekustuti, kuid vähemalt 2 tulekustutit igale korrusele

5 kg või 2 kg SÜSIHAPPEGAASKUSTUTI

serveriruumi või mujale elektroonika lähedusse

6 liitrine RASVAKUSTUTI

suurkööki

KORTER

6 kg PULBERKUSTUTI

vähemalt 1 tulekustuti korteris

3 kg PULBERKUSTUTI

kui korter on väiksem kui 30m² või lisakustutiks, kui korteris on vanureid või noori

2 liitrine RASVAKUSTUTI

kööki

AUTO / PAAT

1 kg PULBERKUSTUTI

sõiduautosse miinimumnõude täitmiseks

2 kg PULBERKUSTUTI

igasse sõidukisse või paati

3 kg PULBERKUSTUTI (voolikuga)

parim kaitse sõidukisse või paati

1kg pulberkustuti – täidab miinimumnõuded, kuid lühikesest tööajast (ca 7 sek) võib jääda väheks, et autot kustutada.
2kg pulberkustuti – võrreldes 1kg tulekustutiga 2x rohkem kustutusainet ja pikem tööaeg – mõistlik valik autosse.
3kg pulberkustuti voolikuga – hea ja universaalne tulekustuti on 2x kergem kui 6kg tulekustuti, seega suurepärase lisakustuti koju, kus elab eakaid ja noori. Lisaks on 3kg pulberkustuti parim valik autokustutiks!
6kg pulberkustuti – universaalne ja efektiivne kustutusvahend igasuguse tulekolde kustutamiseks nii kodus kui ettevõttes.
6-liitrine vahtkustuti – efektiivne kustutusvahend koju. Kustutamisel puhtam kui pulber, kuid jäätub miinustemperatuuril.
2-liitrine rasvakustuti – väike ja efektiivne tulekustuti kööki. Kustutab lisaks põlevale rasvale, ka muud esemed kodus.
CO2-kustuti – kallim ja vähem efektiivne võrreldes pulberkustutiga, kuid ei riku kallist lähedalseisvat elektroonikat.

Tamrex pakub laia valikut kvaliteetseid Euroopa standarditele-nõuetele vastavaid ja efektiivseid tulekustuteid

Tamrexi tulekustutitele garantii 5 aastat

TULEKUSTUTITE HINNAD vahemikus 19.- kuni 96.-€

Märtsis tulekustutite kontroll -35% soodsam - 2.99€ (tavahind 4.60€)

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN
Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35

TARTU
Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU
Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE
Pikk 2

VILJANDI
Riia mnt 42a

JÕHVI
Tartu mnt 30

VÕRU
Pliiri 2

VALGA
Vabaduse 39

NARVA
Tallinna mnt 19c

HAAPSALU
Ehitajate 2a, Uuemõisa

Soodushind 6 kg pulberkustutite ja tulekustutite kontrollile kehtib kuni 31.03.2013

JUHTKIRI

Kõrbelõhn ja kõva palk

Avaliku rahaga ümberkäimine Eestis on tegevus, mis on silmakirjalikkusest pungil. Ikka ja jälle peab kuulma, kuidas mitte kuidagi ei saa sellel või teisel oluliste töötajate rühmal palka tõsta, sest tehke või tina, raha ei ole. Seda juttu on pidanud eri aegadel kuulma päästjad, õpetajad, meditsiinitöötajad. Kahtlemata ametite esindajad, kellele Eesti elu seisma jääks. Kuid siis jälle paistab, et teatud tippjuhtide juures toimuvad palgatõusud lausa hämmastava kergusena. Nipsti – ja sama töö eest saab kaks tuhat eurot kuus juurde. Raha ikkagi justnagu oleks!

Kui Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse eelmise juhi, Ülari Alametsa töötasu oli 4500 eurot kuus, siis uue juhi, Taavi Lauri töötasu on 6500 eurot kuus. Peaminister oma 4000 euroga on tema kõrval suisa vaene mehike, mis sest, et tema tööst peaksid sõltuma märksa rohkemad inimesed. Jah. Taavi Lauri Uni Credit Groupi kogemus võib kõik väga hinnaline olla, kuid Eesti riik peab oma suu seki järele seadma. EAS käsutab ikkagi maksumaksja raha ja siiaaani valjenevad need hääled, et ta ei kasuta seda kõige otstarbekamalt, vaid üks projekt teise järel läheb kõrbema.

Muidugi, ebaõnnestumisi ei tule ette vaid nendel, kes midagi ei tee, kuid rääkida, et raha lugeda oleks kuidagi madal või äri iseloomu mittemõistev on jama. Nägime juba riigile kuuluva Estonian Airi puhul, kuidas mõne üksiku lennukiga firma sisuliselt muud ei teinudki, kui teenis juhi palka tagasi ja kuhu see viis? Nüüd turgutab maksumaksja Estonian Airi ülisuurte laenudega, mille suurus ühe Eesti elaniku kohta hakkab juba muljetavaldavaks muutuma.

Juhtidest

Inimesed, keda motiveerib peamiselt põnev töö, mitte raha, pole otsa lõppenud.

on pideva tähelepanu ja rangemate reeglite all, siis allasutuste, nagu Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) ja näiteks lõimimisega tegeleva Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed juhtkonna tasustamise puhul on reeglid üsna lödvad. Sealgi voolab maksumaksja raha.

Tohutult palju rohkem kellelegi palka makstes ei hakka ta tohutult rohkem tööd tegema. Jah, võib saada parema inimese, kuid ilmselt leiaks küllalt häid ka vähema raha eest. Inimesed, kes on nutikad ja kellel peamine motivatsioon on põnev töö, mitte Eestis mõistes rekordiline raha, pole veel otsa lõppenud. Silmakirjajutud peavad lõppema ja EASi tegevuse eest vastutav majandusminister Juhana Parts näitama, kas talle maksumaksja rahakott korda läheb. Huvitav, mida ta kostaks, kui ta oleks veel riigikontroll? ●

REPLIIK

Riided päris inimestele

Moetöösturid paistavad viimasel ajal aktsepteerivat ainult makaronjalgu. See on repliigi ajendiks saanud isiklik kogemus Eesti rõivapoodidest, aga see selles. Ühe USA uuringu järgi väljub umbes kolmandik inimestest, kes on rõivapoodi läinud kindla ostumõttega, sealt tühjade kätega, sest ei leia vajalikku asja. Kui eeldada Eestis sama protsenti, siis näiteks Baltika jaoks saaks märtsis nõudluse ja pakkumise ideaalse sobitamise korral olla 3,5 miljoni euro asemel 4,6 miljonit eurot. Rõivavaliku kirujate hulka vaadates tundub, et käibekasvu poole aitaks meie rõivakaubandust see, kui nad kuulaksid vähem moegurusid ja analüüsiks rohkem inimeste tegeliku kehakuju kohta saada olevat infot. ● **Villu Zirnask**

lk 13 Villu Zirnask: Tippjuhid peaksid kahjude eest vastutama.

lk 13 Indrek Reimand: Avatud ülikoolid ei kao, kaovad allahindlused

VÄLJAPRESSIJATEST TÖÖTSIJAD

Eestis on teadaolevalt kuus kuni seitse niinimetatud puuktöötisijat, kes tööle kandideerimisel provotseerivad tööandjaid küsima isiklike küsimusi ning mittevastavate osutades pressivad

tööandjatel raha välja, kinnitab tööõiguse konsultant Heli Raidve. Paraku maksavadki tööandjad nn puuktöötisijatele, kuna maine ei luba neil töövaldust üle elada. **ERR**

TARTU TÕMBAB KOOMALE

Kuigi senine tasuline avatud ülikooli õppevorm ei kao, siis Tartu ülikoolis ligikaudu poolele avatud õppekavadest enam sellest sügisest uusi tudengeid vastu ei võeta. **ERR**

Töölepingu seaduse uuendajad survestavad „omal soovil” lahkuma

Töölepingu seaduse mõju uuring näitab, et koondamiste arv n-ö lakke ei hüpanud.

Samas survestavad tööandjad lahkuma ka „poolte kokkuleppel” ja „omal soovil”.

Omal soovil ja poolte kokkuleppel lahkunud ei saa töötuskindlustushüvitist.

Lauri Tankler
lauri.tankler@epL.ee

Veidi enam kui aasta tagasi tulid riigikogu Reformierakonna fraktsiooni kuuluv Kalle Jents ja IRL-i saadik Marko Pomerants välja ettepanekuga, mis ärritas nii ametiühinguid kui ka tööandjaid ning mille heaks kiitmine rikkus lubadust hakata maksma töötuskindlustushüvitist ka nendele, kes lahkuvad töölt omal soovil ja poolte kokkuleppel.

Hüvitise maksmine pidanuks rakenduma täna jaanuarist. Lubadus oli 2009. aastal vastuvõetud seadusega lihtsalt edasi lükatud, sest kohe selle rakendamine oleks tähendanud majanduskriisist Eestis jaoks töötukassa pankrotistumist või veelgi kõrgemaid maksumäärasid.

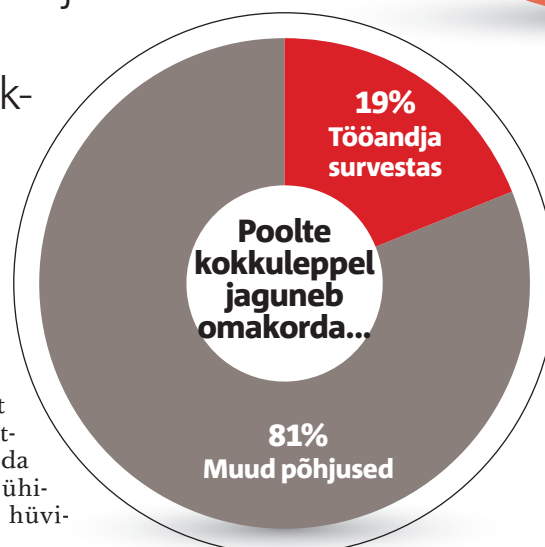
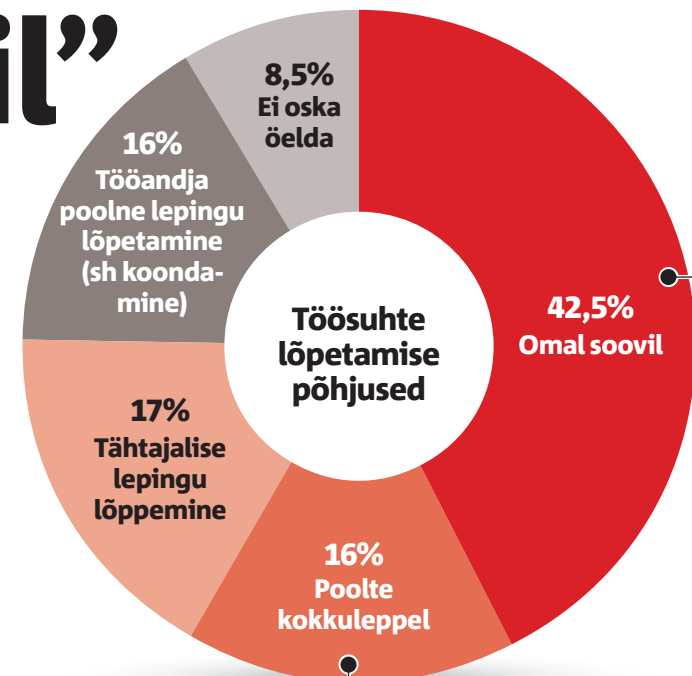
Koalitsiooni jaoks oli hüvitistest taganemise põhjus eelkõige rahas – töötukassa hoiab niimoodi kokku miljoneid eurosid. Kõigi teiste jaoks aga põhimõtte – töölt n-ö omal soovil või poolte kokkuleppel lahkunud ei tee seda siiski alati vabatahtlikult.

Opositsioonierakonda kuuluv rahvasaadik Eiki Nestor ütles, et poolte kokkuleppel lahkumine on alati tööandja ettepanek. Peaminister Andrus Ansip ja rahandusminister

Jürgen Ligi aga rääkis valitsuse pressikonverentsil tõsiste nägudega, et pole ju mõistlik ise lahkuda soovinutele ühistest kassast hüvitist maksta.

„Ma kutsun inimesi üles taolistes olukordades mitte leppima taolise sunniga. Me peame austama lepingu poolte võrdsust, me ei peaks võtma eeldusi, et lepingu poolte võrdsed. Meie töölepinguseadus on üles ehitatud nii, et kaitses nõrgemat poolt,” ütles Ansip. „Me oleme kõik mõistlikud inimesed ja planeerime oma vabatahtlikke lahkumisi ju ise,” sekundeeris Ligi, kes soovitas inimestel töötukassa raha ootamise asemel hoopis ise omale varu koguda.

Nädala eest tutvustatud töölepinguseaduse mõjude uuring aga lükkab väga selgelt ümber arusaama, et igaüks planeerib oma vabatahtlikke lahkumisi ise. Praxisel, rakendusuringute keskuse Centar ja Turu-uuringute AS-i koostöös valminud, sotsiaalministeeriumi tellitud ja Euroopa Liidu kinnimastatud uuringus öeldakse otse välja, et nii omal soovil kui ka pool-

te kokkuleppel lahkunud töötajate umbes viiendik on tunnistanud tööandja survet.

Sund ja lausa pettused

Tõsi, nende uurimistulemuste puhul tuleb arvesse võtta metoodika omapära: esinduslikus valimis küsitleti ju inimesi üle Eesti, kellest vaid teatud protsent oli viimase kolme aasta jooksul töö kaotanud, neist omakorda teatud protsent ülahinnetatud põhjustel, neist omakorda protsent neid, kes tunnistasid survet.

Uuringus on tulemusel esitatud protsendivahemikena, mida nimetatakse usalduspiiriks – mida vähem on uurin-

Juhid kutsuvad töötaja kabinetti, üks käsib alla kirjutada, teine valvab ust.

gus vastajaid, seda laiemad on usalduspiirid. Näiteks oli poolte kokkuleppel töölepingute lõpetamistest esile toodud tööandja surve 6–33% juhtudest, sest küsitluses oli vaid viis inimest, kes niimoodi vastasid.

„Üldküsitlus näitas, et omal soovil lahkunud töötajatest viiendik (14–32%) lahkus, kuna tööandja ei täitnud töölepingus olevaid tingimusi, 7–21% ütles, et neid survestati avaldusele alla kirjutama. Seega on küllaltki märkimisväärne osa omal soovil lahkumisi töötajate hinnangul realselt põhjustatud tööandjapoolsest tegevusest,” märgiti uuringus.

Arvuliste näitajate kõrvale on uuringus tehtud ka fookusgrupi intervjuusid. Töötukassa ja tööinspektsiooni esindajad rääkisid oma praktilisest kogemusest: nad näevad väga palju seda, kuidas tööandjad mõjutavad töötajaid lahkumisavaldusele alla kirjutama. „Ja tihti peale töötajad ei anna endale aru, et tegelikult on [allakirjutamine] ikkagi vabatahtlik,”

Eesti Päevaleht
Täna digilehes

- Eraasju aetakse hiigelauditööri silme all
- Naised IT-sektoris: intervjuu interaktsioonidisaineri ja IT-õppejõu Liina Martõnjakiga

MUPO TEEB TÄNA REIDI ÜHISSÕIDUKITESSE

Täna teeb Tallinna munitsipaalpolitsei amet laiendatud kontrollreidi linna ühistranspordis, et tuvastada, kui võrd hästi on linnaelanikud ja -külalised kohandunud tasuta ühistranspordi reegli-

tega. Kõigil ühistranspordi kasutajatel palutakse valideerida oma ühiskaart transporti sisenemisel. Juhul kui validaator ei ole töökorras, tuleks sellest teavitada ühissõiduki juhti. **Delfi**

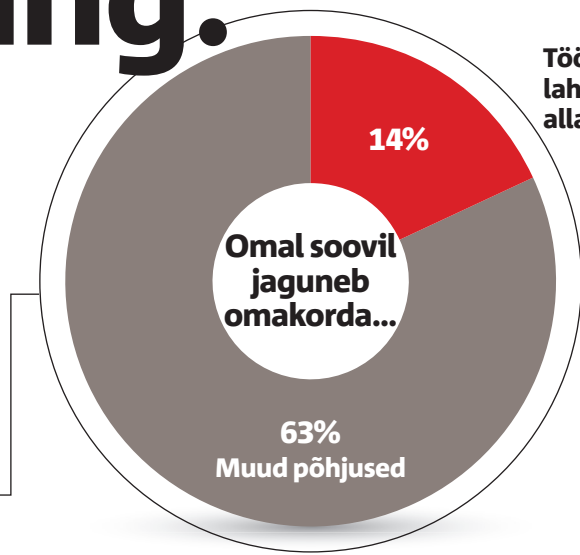

RIIGIKOGULASTE MULLUSED KULUHÜVITISED

Keskerakonna saadikud esitasid mullu keskmiselt kõige suurema kuluhüvitiste arve riigikogus – 11 459 eurot. SDE saadikud kulutasid keskmiselt 10 175 eurot. Reformiera-

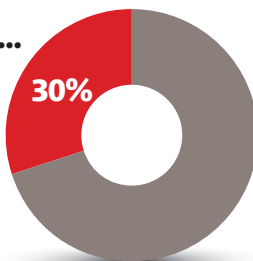
konna saadikute keskmine kuluhüvitis oli 9191 eurot. IRL-i poliitikute keskmine kuluhüvitis oli 7459 eurot ehk vaid 61% võimalikust. Kuluhüvitise maksimum oli 12 168 eurot. **Delfi**

Uuring:

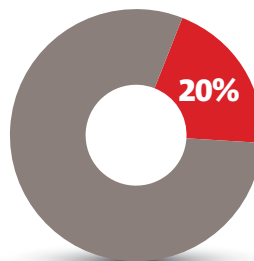

Küsitletutest...

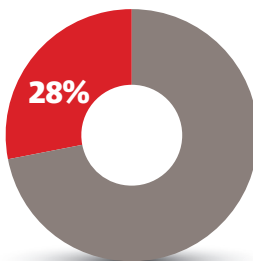
on tundnud, et nende tööalaseid õigusi on rikutud

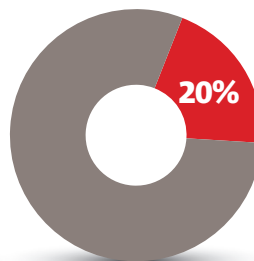
ei teeks tööl probleemi ilmnedes midagi või lahkuks seda lahendamata

ei tea, kelle poole töösuhete probleemiga pöörduda

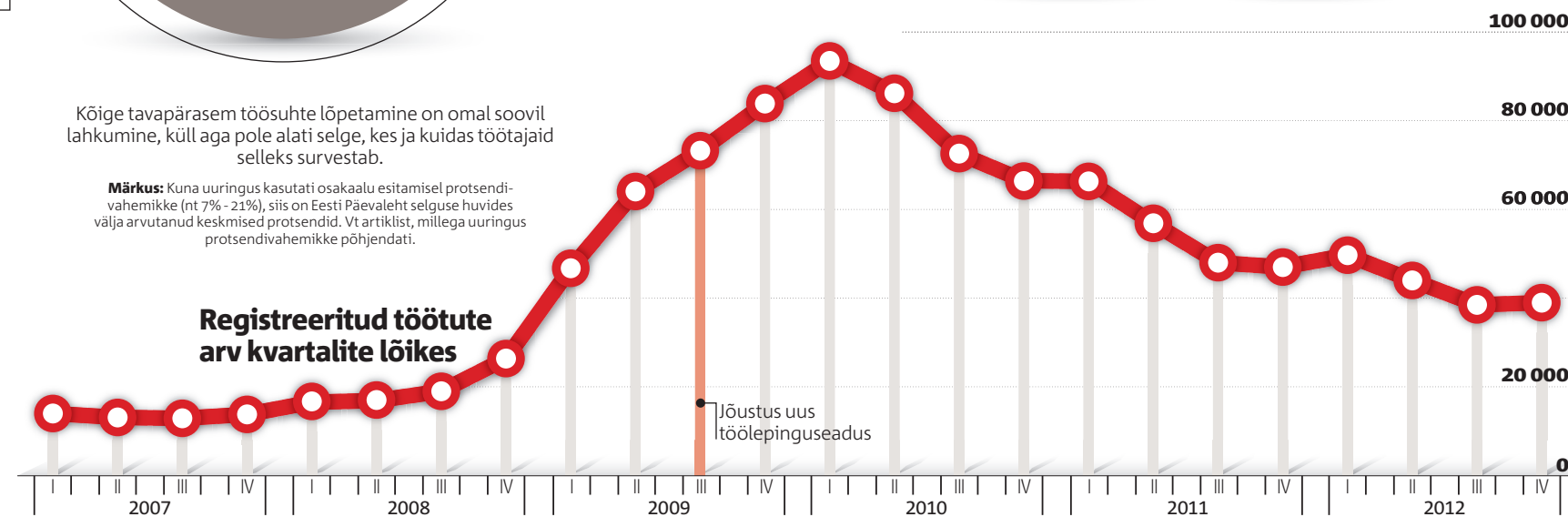
ei pea töölepingu seadust arusaadavaks, paindlikuks ega eesmärgipäraseks

Kõige tavapärasem töösuhete lõpetamine on omal soovil lahkumine, küll aga pole alati selge, kes ja kuidas töötajaid selleks survestab.

Märkus: Kuna uuringus kasutati osakaalu esitamisel protsendivahemikke (nt 7% - 21%), siis on Eesti Päevaleht selguse huvides välja arvanud keskmised protsendid. Vt artiklist, millega uuringus protsendivahemikke põhjendati.

Registreeritud töötute arv kvartalite lõikes

Allikas: sotsiaalministeeriumi tellitud töölepinguseaduse uuring, 2013, graafika: Maret Müür

Koondamiste arvu mõjutas rohkem masu kui seadus

2009. aasta juulist kehtima hakanud uus töölepingu seadus – mille üle palju vaieldi, mida praeguseks on mitu korda muudetud ja mis sotsiaaldemokraadid valitsusest välja puksis – koondamiste arvu uuringu autorite hinnangul eriti ei mõjutanud. Varasemaga võrreldes tegi uus seadus koondamise tööandja jaoks palju odavamaks, kuid enamik koondamisi oli seaduse rakendumise ajaks juba tehtud.

„Suure tõenäosusega rakendus töölepingu seadus selleks liiga hilja, et tööandjate koondamistega seotud rahalist koormust olulisel määral leevendada – selleks ajaks oli enamik tööhõive korrektoorist juba toimunud (langus 58% hõivemääralt

52%-ni),“ märgitakse uuringus. „Pärast langus küll jätkus, kuid põhi saabus umbes 49% hõivemäär juures, mis tähendab, et kaks kolmandikku langusest toimus enne töölepingu seaduse jõustumist.“

Uuringu käigus küsiti ka tööandjatelt, kas vana töölepingu seaduse kehtimisel oleks koondamishüvitiste maksimisega tõttu rahalised kulutused suuremad olnud. „Valdav enamik (88 – 99%) tööandjatest leidis, et oleks olnud küll. Vaid üksikud organisatsioonid arvasid vastupidist,“ seisab uuringus. Samas, kui esitati küsimus niipidi, et kui kehtinud oleks vana töölepingu seadus, kas siis oleks koondatud vähem inimesi, vastas jaatavalt vaid 3–13% tööandjatest.

seisab uuringus. Ametiühingute fookusgrupis kirjeldati seda muret veelgi: „Ma toon lihtsa näite: kaks juhataste liiget kutsuvad töötaja ühte kabinetti ja siis üks paneb niimoodi rusika ette, et kirjuta, ja siis teine on ukse juures, et keegi sisse ei tule.“ Konkreetseid allikaid vastavalt taoliste intervjuude tegemise tavadele eraldi välja ei tooda.

Poolte kokkuleppel allakirjutamise osas tuuakse esile ka petmist. „Ja vaidlus tulenebki sellest, et tööandja teeb lepingu lisana näiteks kande lepingu lõpetamise kohta poolte kokkuleppel ja annab töötajale nii-öelda tutvumiseks alla kirjutada,“ rääkisid töötukassatööinspektsiooni esindajad. „Aga tegelikult teksti sõnastusest tuleb välja, et tegemist ongi poolte kokkuleppe vormistamisega ja töötaja allkiri ei ole mitte tutvumise märgiks, vaid ta on justnimelt nõusoleku märgiks.“

Ei tea, kuhu pöörduda

Poolte kokkuleppel lõpetatud töölepingut aga pole seaduse järgi võimalik vaidlustada ei kohtus ega töövaidluskomisjonis, sest allkirjaga kaob vaidlustamise alus.

Nii tööandjate kui ka ametiühingute hinnangul oleks just nende probleemide puhul vaja-

lik töötuskindlustuse maksimine ka poolte kokkuleppel või omal soovil lahkunutele.

„Me tegelikult ju seda seadust läbi rääkides jõudsimme ka valitsusega sellisele kokkuleppele, et ka kokkuleppel töösuhete lõpetamised saaksid töötajatele hüvitatud töötuskindlustuse kaudu. Just tänu nendele probleemidele – vaidlustamise võimaluste puudumine, madal motivatsioon saa-

vaba aega töökoha otsimiseks jne,“ rääkis uuringu põhiautor, Praxise töö- ja sotsiaalpoliitika analüütik Märt Masso. „Üllatavalt palju on neid, kes ütlesid, et ei tea, kelle poole pöörduda, ja samamoodi suur hulk oli neid, kes ütlesid, et probleemi ilmnemisel poleks midagi teinud või oleksid lahkunud töölt.“

Arvud näitasid, et isegi kui ligi 30% töötajaid on tööl probleemidega kokku puutunud, siis ligi 20% vastanutest ei tea, kelle poole pöörduda, või peaksid kõigepealt konsulteerima oma sõbra või tuttavaga, et alles siis vastavate institutsioonidega ühendust võtta. Teine nähtus, millele Masso viitas, oli see, kuidas käitub töötaja olukorras, kus ta tunneb, et temaga on ebaõiglaselt käitunud või on lihtsalt töösuhetes probleemid tekkinud.

Uuringu järgi ei teeks 5–7% töötajatest ja töötutest enda sõnul midagi, kui tööandja käitub ebaõiglaselt või ebaseaduslikult, 12–16% vahetaks probleemi lahendamata töökohta. Seega – umbes viiendik töötajatest ei teeks probleemses töösuhetes peaaegu midagi. ●

30% on tööl probleemidega kokku puutunud, 20% ei tea, kuhu murega minna.

PALGATÖUS

889

eurot oli haridusministeeriumi andmetel veebruari lõpu seisuga üldhariduskoolide täiskoormusega töötava õpetaja keskmine kuupalk.

Kõige rohkem, 15,5% tõusis nooremõpetaja palk, mis viis nooremõpetajate keskmise palga 841 euroni.

Ametijärguta õpetaja palk tõusis keskmiselt 10,4% 762 euroni, õpetajal 10,3% 865 euroni, vanemõpetajal 8% 949 euroni ning õpetaja-metoodikul 8,1% 1075 euroni.

Eelmise aastaga võrreldes tõusis üleriiklikult õpetaja palk keskmiselt 10%. ● **EPL**

Tallinn tõstab õpetajate palku 7%

Eile hommikul teatas haridusministeerium, et veebruari lõpu seisuga on õpetajate keskmine palk aastagusega võrreldes tõusnud 10% ja nurises, et Tallinn ei ole veel õpetajate palka tõstnud.

Tegelikult on Tallinn juba saanud valmis õpetajate palka tõstva määruse eelnõu, mida linnavalitsus arutab – ja kõigi eelduste kohaselt kiidab heaks – tänasel istungil.

Linnavalitsuse eelnõu seletuskirjas seisab, et riigieelarvest töötasu saavate õpetajate töötasu alammäärad tõusevad 7%.

Noorempedagoogi alam-palk tõuseb 715 euroni, pedagoogil samuti 715 euroni, vanempedagoogil 820 euroni ja pedagoog-metoodikul 990 euroni.

Klassijuhatajatöö eest saab õpetaja põhikoolis kuupalgale lisaks 130 eurot ja gümnaasiumis 100 eurot.

Kuigi Tallinn võtab riigikoolide õpetajate palka tõstva määruse vastu alles märtsis, on eelnõus kirjas, et määrus jõustub alates jaanuarist, mis tähendab, et raha makstakse välja tagantjärele. Haridusministeeriumi statistikaga võrreldes on aga näha (vt allpool), et Tallinna õpetajate palgad jäävad riigi keskmisele alla. ● **Tuuli Jõesaar**

Tallinnal tuleb Moskva park rajada viisakusest

Venemaa pealinna nime võib tulevikus kandma hakata näiteks Pae park

Foto: Ahto Sooaru

Kuna Moskvast Eesti pealinna austatakse, peab Tallinn ka omalt poolt austust avaldama.

Merilin Kruuse
merilin.kruuse@epl.ee

Tallinna keskerakondlasest abilinnapea Kalle Klandorf ütles Moskva pargi rajamise plaani kommentaarides, et kuna Venemaa pealinna hakatakse Tallinna parki ehitama arvatavasti juba sel aastal, siis tuleb meilgi viisakusest samaga vastata. „2010 detsembris käis Moskvas Tallinna delegatsioon, mida juhtis tollane abilinnapea Deniss Boroditš. Mingisugust lepingut ei ole, et keegi peaks kellelegi midagi chitama, lihtsalt seal tekkis üks protokoll, kus avaldati arvamus, et võiks niisugune asi olla,” rääkis Klandorf, miks tuleb Tallinna Moskva park.

Klandorfi sõnul on parkide rajamise plaan kirjas edasiste koostöövõimaluste all. „Järgmiseks ühisprojektiks on kavandatud Tallinna teemapargi rajamine Moskvasse ja seejärel Moskva teemapargi rajamine Tallinna,” tsiteeris Klandorf protokoll. „Moskva sai sellega hakkama

Lihtsalt tekkis üks protokoll, kus avaldati arvamus, et võiks selline asi olla.

Kui Moskvast nii palju Tallinna austatakse, siis me peaksime vastukäigu ka ju tegema ja hakkasime mõtlema selle üle.” Abilinnapea sõnul arutatakse Moskva pargi ideed aeg-ajalt linnavalitsuses, kuid tegudeni veel jõutud pole. „Arutasime eelmine kord mitmeid kohti, kuhu võiks teha, aga ega me

arutlusest kaugemale saanud ei ole, eks me istume ja mõtleme aeg-ajalt.”

Võtab aega

Küsimuse peale, kas on aimu, millal aruteludest kaugemale võidakse jõuda, vastas Klandorf, et nii need asjad ei käi. „See asi võtab aega ja vahendeid. Vaatame, kuidas me planeerime seda asja, kõike tuleb planeerida,” lausus Klandorf. Küsimusele, miks pole Tallinnas teiste naaberriikide järgi nimetatud parke, tänavaid või väljakuid, ja miks rajatakse nüüd just Moskva park, vastas Klandorf, et Islandi väljak on Tallinnas olemas. „Oli ju juttu teha sadama ette Soome väljak, aga see mõte pole kaugemale jõudnud.”

Abilinnapea lisas, et park pole ainus, mis Moskva nime on saamas. „Tallinna on planeeritud isegi Moskva puiestee Muhu ja Kivila tänava vahele,” sõnas ta. ●

Tallinn parandas Moskva projekti

Klandorf kirjeldas, et detsembris palusid Moskva ametnikud Eesti viisat, kuna taheti tulla Tallinna pargi projekti näitama. „Tulidki kohale, näitasid, mida ja kuhu nad teevad. Avaldasime natuke kriitikat ja siis nad sõitsid tagasi. Nüüd nad hakkavad seda parki ehitama,” kirjeldas Klandorf, et Moskvast on asjad juba üsna kaugel. Protokoll järgi planeeriti Tallinna pargi Moskvasse projekterimisega alustada 2011. ja ehitusega 2012. aastal. „Aga 2012 said nad alles projekti valmis, nii et ehitus algab ilmselt sellel aastal,” ütles Klandorf. Klandorf kinnitas, et kuna ta ise jutuajamiste juures polnud, siis ta ei tea, kas initsiatiiv parkide rajamiseks tuli Moskvast või Tallinnalt.

Kõlvart kinnitab, et ei ähvardanud Eesti vabariiki

Raadiojaam keeldub Tallinna abilinnapea segadust tekitanud intervjuu avaldamisest.

Urmas Jaagant
urmas.jaagant@epl.ee

Raadiojaamale Narodnoe Radio eile intervjuu andnud Tallinna abilinnapea Mihhail Kõlvart lükkas ümber väite, nagu oleks ta nimetanud venekeelse hariduse keelamist. Kõlvart oli eile Delfis ilmunud samateemalise artikli ja eriti selle pealkirja „Mihhail Kõlvarti salapärase intervjuu: abilinnapea ähvardas Eesti riiki, raadiojaam varjab lindistust” üle hämmastunud, öeldes, et kui see artikkel ei oleks nii kurb, oleks see naljakas.

„Kuidas saab intervjuu olla salajane, kui see on antud otseetrisse, mida kuulavad tuhanded inimesed? Mis puudutab seda, et ma olen justkui ähvardanud Eesti riiki, siis sellise pealkirja eest võiks anda Delfi toimetuse kohtusse ja kui mul oleks selleks rahalist ressursi, siis ma seda ka teeks,” sõnas Kõlvart.

Ei saagi kommenteerida

Artiklis ilmunud, justkui oleks ta öelnud, et venekeelse koolihariduse keelamine Eestis on riigi julgeoleku jaoks oht, ei saa Kõlvart enda sõnul kommenteerida, sest tsitaati ei ole.

„Ma saaksin öelda, mida ma mingi lausega mõtlesin, kui seal artiklis oleks mingi tsitaat minult. Aga kui keegi midagi kuulis, siis ma isegi ei saa öelda, mis selle kontekst oli, kui pole lauset, mida ma ütlesin,” lisas ta.

Abilinnapea sõnul oli intervjuus tõesti juttu venekeelsest haridusest ja hiljutisest kohtuotsusest, milles kapo aastaraamatus ilmunud väide-

Mihhail Kõlvart

te tõttu süüdistanud Kõlvart jäi halduskohtus alla.

„Sellist lauset kindlasti ei olnud, et ma Eesti riiki ähvardan. Ähvardamise sõna ei ole ma kasutanud,” rõhutas Kõlvart. „Ma saan korjata oma seisukohta, mida olen varemgi öelnud: õppekeele valiku õiguse, mida näeb ette nii põhiseadus kui ka põhikooli ja gümnaasiumiseadus, realiseerimine on terve Eesti riigi ühiskonna, mitte ainult vene kogukonna huvides. Seda ma selles intervjuus isegi ei öelnud, aga olen varem korduvalt väljen-

Kui keegi midagi kuulis, siis ma isegi ei saa öelda, mis kontekstis see oli.

danud. Minu seisukohad on avalikud.”

Narodnoe Radio komertsdirektor Irina Krasilnikova ütles Delfile, et intervjuu salvestise kuulata andmiseks peab selle jaoks Kõlvarti luba küsima, sest head suhted Kõlvartiga on raadiojaamale tähtsamad. Hiljem teatas Krasilnikova, et intervjuud ei avalikustata. ●

Päästjad: riik pettis meid

Päästeamet lükkab ametiühinguliidri süüdistused ümber ja kinnitab, et palgad on tõusnud

Merilin Kruuse
uudised@epl.ee

Eesti päästeala töötajate ametiühingu juhatuse liikme Toomas Suigusaare teatel pole päästjatele lubatud vanaduspensionile midagi kuulda, palgatõusu osa päästjaid ei näinudki ja lisaks ei maksta vigasaanutele enam töölt eemal oldud aja eest toetust. „Mullu jaanuaris oli riigikogu arutlusel seaduseelnõu, mille seaduseks saamisel olek-

sid päästetöötajad ning demineerijad saanud õiguse vanaduspensionile ooteajale. Eelnõu hääletati menetlusest välja. Valitsus lubas seda küsimust arutada 2012. aasta teises pooles koos teiste sooduspensionitega. Lubadustest kaugemale pole jõutud,” rääkis Suigusaar.

„Aastapäevad hiljem, veebruaris 2013, pidi päästjateni jõudma ministri lubatud vähemalt viieprotsendiline palgatõus. Kahjuks reaalne elu näitab muud ja sissetulekute tõus ei jõudnudki kõigi päästjateni.” Suigusaar märkis, et kaotajaiks jäi näiteks osa alarmsõidukijuhete, kellele siiani maksti lisatasu. Päästeameti teatel on paljud Suigusaare süüdistused alu-

Ain Karafin

setud. „Veel eelmisel aastal maksti sama töö eest erinevates komandodes erinevat palka. Uuest aastast hakati pääs-

teametis maksuma komandodes samal ametikohal sama palka sõltumata komandost,” ütleb päästeamet oma vastulauses. „Näiteks saavad teise grupi komandos nii Sillamäel kui ka Elvas juhtivpäästjad sama palka – keskmiselt 791 eurot normtundide eest. Lisaks lisati ka vähemalt viieprotsendiline palgatõus.”

„Kinnitan, et päästjate põhipalk kui ka reaalne sissetulek (põhipalk + lisatasud + ületunnid) on suurenenud keskmiselt kaheksa protsenti,” ütles päästeameti peadirektori asetäitja Ain Karafin. Info päevarahade maksmise lõpetamisest on päästeameti kinnitusel ennatlik. ●

Tallinn tõstab abiellumise hinda

Nädalavahetusel abiellumise hind tõuseb viiendiku võrra: 75 eurolt 90-ni. Linnavalitsus põhjendab alates juba järgmisel nädalal jõustuvat hinnatõusu kommunaalculude kallinemisega ja vajadusega jaotada abiellujate arv nädala peale ühtlasemalt laiali.

Praegu maksab Önnepalees abiellumise registreerimise kolmapäeval 35 ja neljapäeval 38,35 eurot. Reedel ja laupäeval maksab registreerimine 76,69 eurot. Nüüd sätiatakse hinnad nii, et kolmapäeval ja neljapäeval abiellumine maksab 35 eurot (ehk neljapäeval hind isegi langeb), kuid ree-

del ja laupäeval tõuseb hind 90 euroni, mis on 18% rohkem kui seni.

Registreerija kutsumine Önnepaleest väljaspool toimumale tseremoonial kallineb juhul, kui tseremoonia toimub Tallinnas. Seni maksis see teenus 268,4 eurot, alates järgmisest nädalast aga tuleb selle eest tasuda 290 eurot.

Önnepalee banketisaali kasutamise hind kallineb 14 protsenti: seniselt 61,3 eurot 70 euroni. Seevastu langeb väljaspool perekonnaseisuameti ruume registreeritud sünni hind 76,6 eurot 70-le, mis tähendab 8,7protsendist hinnalangust. ● **Tuuli Jõesaar**

Lastekodus surnud väikelaps oli pärit keerulise eluga perest

Paljulapselisel perel algasid sotsiaaltöötajatega lahkkelid pärast uude elukohta kolimist.

Kadri Ibrus
kadri.ibrus@epl.ee

Eile kirjutas Eesti Päevaleht Tallinna lastekodus surnud poolteiseaastasest Tiia. Siiani tema surma põhjuste kohta mingit infot ei väljastata. Kes aga oli see väike tüdruk ja miks ta oli lastekodus?

Eesti Päevaleheni jõudis Tiia ja tema viie õe-venna lugu juba septembris 2011, kui Tiia oli alles mõnekuune. Ta sündis täiskasvanute konfliktide, eri arusaamade keskele. Kolm päeva sai beebi olla oma emaga, kuni Tiia otse tema käte vahelt väevõimuga ära tõmmati. Otsus Tiia vanematelt ära võtta tehti aga juba enne tema sündi 2011. aasta mais, mil alla seitsmeaastased õed-vennad Lasnamäe linnaosavalitsuse eestvedamisel isast-emast eraldati. Kuna vanemate ebapädevust laste kasvatamisel nähti nii tõsisena, otsustati kohe pärast sündi ära võtta ka Tiia.

Tiia isa Heiki on enamiku oma elust teinud juhutoid ehitusel. Tema ema Siiri on olnud lastega kodune. Mõlemal vanemal on põhiharidus. Pere on elukohta otsides kolunud omajagu. Lasnamäele kolisid nad 2010. aasta augustis, pärast seda, kui Mustamäel üürikorteris elavale perel eraldati munitsipaalorter Raadikule. Nad said seal elada kuni novembrini, kuni Heiki ja sotsiaaltöötajate vahel tekkisid esimesed konfliktid.

Vajasid tuge

Enne Tallinna tulekut elas perekond Kesk-Eestis, kus nendega tegeles kohalik sotsiaaltöötaja. Tema hinnangul vajas pere küll omavalitsuse tuge ja nende elamistingimused ei olnud just kiita, kuid spetsialist ei näinud põhjust lapsi perest eraldada. Seda vajadust ei näinud ka Mustamäe sotsiaaltöötajad.

Lasnamäel tekkisid juba mõne kuu möödudes sotsiaaltöötajatega erimeelsused, kuni kevadel viidigi viis last pere juurest ära. Selle otsuse langetas linn vaid oma hinnangule tuginedes, enne kui kohus laste ära võtmist arutas. Kohtuse jõudis asi alles sama aasta sügisel.

Eesti Päevaleht on läbi lugenud linna poolt kohtule esitatud dokumentatsiooni, kus on kirjeldatud, milles seisnes Lasnamäe linnaosavalitsuse sot-

Siiri ja Heiki 2011. aasta sügisel

Foto: Terje Lepp/EPL-i arhiiv

Linn hakkab uurima

Tiia ema Siiri meenutab, kuidas ta tütar oli lastekodus pidevalt oksendanud, sest talle ei leitud sobivat piimasegu ning laps ei võtnud korralikult kaalus juurde. Lisaks oksendas Tiia välja talle antud ravimeid. Isegi poolteiseaastasena ei suutnud ta veel seista. Kuigi Siiri palus, et tal lubatakse toita last rinnapiimaga või vähemalt lastaks tal piim pudelisse panna, et seda lapsele antaks, siis ka see keelati ära. Alles hiljuti, kui Tiia oli juba aastane, avastati, et tal on laktoositalumatus ja talle leiti sobiv segu.

Hiljuti tehti Tiiale rehabilitatsiooniplaan ja arst määras talle diagnoosiks psühhotoorse arengu tugeva mahajäämuse, mille tõttu vajas ta õöpäev läbi järelevalvet.

Linna sotsiaal- ja tervishoiuamet moodustas eile komisjoni eesmärgiga selgitada välja Tiia surma asjaolud. Komisjoni kuuluvad lisaks linnaametnikele lastehaigla neuroloog, patoloog ning lapse perearst. „See on äärmiselt kahetsusväärne juhtum, mis vajab üksikasjalikku uurimist,” ütles abilinnapea Merike Martinson. „Peame tegema kõik, et tulevikus vältida taoliste juhtumite võimalikkust. Kui surm oli põhjustatud ebapiisavast jälgimisest või hoolestusest, ei saa see jääda karistuseks, kuigi lapse elu see enam tagasi ei too.”

siaaltöötajate hinnangul selle pere probleem. Mitte ühtegi reaalselt lapse elu ohtu panemise intsidenti seal kirjas ei ole. Küll aga on kirjeldatud terve rida sündmusi, kus on vanematele ette heidetud tegematajätmissi.

Näiteks olukord, kui üks lastest oli haiglas, kuid ema ei läinud teda sinna vaatama. Temal aga ei olnud see võimalik, kuna ta pidi hoolitsema nelja teise lapse eest. Teine intsident seisnes selles, et üks lastest oli saanud põletushaavu, tegemist oli aga õnnetult ümber läinud teatassiga. Vanematel ei olnud võimalik ka lasteaiakohtade eest tasuda.

Linnaosa oli kohtule ka esitanud ebatõeseid väiteid. Näiteks väitsid nad, et üks laps hammustas endal sõrme otsast ära. Ometi on kõigil lastel kõik kümme sõrme siiski olemas. Tegu oli tegelikult lapsega, kes põeb epilepsiat ning kes tõesti ühe haigushoo ajal sai kan-

Lasnamäel elades tekkisid juba mõne kuuga sotsiaaltöötajatega erimeelsused.

natada, kuid need haavad sõrmel paranesid.

Kohtu toimikus ei ole kirjeldatud ühtegi intsidenti, mil mõne lapse vastu oleks kasutatud vägivalda. Ei ole ühtegi viidetki ei alkoholismi ega narkomaania kohta. Kumbagi vanemat ei ole tunnistatud teovõimetuks. Maakohtu otsus oli, et lapsevanemad peavad töökoha leidma, et lapsed taga-

si saada. Muid juhtnööre aga ei antud. Laste isa on tänaseks 57-aastane ja üritanud enda sõnul töötukassa kaudu tööd hankida, kuid tulutult. Isa teeb siiski juba mõnda aega juhtu- töid ja mingi sissetuleku perele ikkagi tagab.

Kohtupidamine ja otsustamine, kes ja kus lapsi peaks kasvatama, on kestnud ligi kaks aastat. Vaidlusega jõuti välja riigikohtuni, kust asi uuesti maakohtusse saadeti. Riigikohtu küll ütles välja põhimõtte: asjaolu, et vanemad ei tule toime pere igapäevaelu korraldamise ja laste arendamisega, ei anna veel alust vanematelt hooldusõigust täielikult ära võtta ega lapsi perest eraldada. Sellises olukorras on põhjendatud osutada vanematele abi ja juhendada vanemaid laste kasvatamise küsimustes.

Õed-vennad elavad eraldi

Õiguskantsler alustas juba mullu omagi menetlust, kuid ei ole samuti siiani mingile otsusele jõudnud. Tema pööras tähelepanu hoopis asjaolule, et Heiki ja Siiri lapsed pandi elama kolme erinevasse asutusse.

Üldpõhimõtte kohaselt tuleks aga õdesid-vendasid ikkagi koos hoida. Tiia aga oli omaette, neli vahepealset last koos ja kõige vanem samuti üksi ning nende vahel ei ole isegi kohtumisi korraldatud.

Nii ongi vanemad viimased kaks aastat veetnud neid kolme asutust külastades, igat kaks korda nädalas lubatud külastusaegadel. ●

Tallinn

Tallinna Linnavaaramet

Otsib oma meeskonda

PEASPETSIALISTI

Töö sisu:

- hindab ameti peetavate registrite ja andmekogude arendustegevuste vajadusi;
- korraldab arendustööde läbiviimisega seotud lepingute ettevalmistamist;
- osaleb ameti andmekogusid reguleerivate õigusaktide väljatöötamisel;
- osaleb Tallinna kinnisvararegistri arenduse tööühmas;
- teostab ametile olulisi muudatusi veebilehekülgedel;
- korraldab vajalike seadmete ostuks hankeid;
- nõustab ameti teenistujaid infotehnoloogia küsimustes.

Nõutav on:

- infotehnoloogiaalane kõrgharidus või selle omandamine;
- eesti keele oskus kõrgtasemel;
- hea veebitehnoloogiate, erinevate sisuhaldussüsteemide, graafika tarkvarade ja kõrgtasemel MS Office kasutamise oskus;
- tööks vajalike riigi ja Tallinna õigusaktide tundmine, nende rakendamise oskus.

Eelduseks on:

- õppimis- ja analüüsivõime ning pingetaluvus;
- kohusetunne, usaldusväärsus, täpsus ja korrektsus;
- algatusvõime ja loovus, võime osaleda uute lahenduste väljatöötamisel ning nende rakendamisel;
- hea suhtlemis- ja eneseväljendusoskus ning valmisolek meeskonnatöös.

Töökohal pakutakse mitmekesist ja vastutusrikast tööd arenevas meeskonnas, kaasaegset töökeskkonda ja koolitusvõimalusi. Sooviavaldus koos elulookirjeldusega palume saata **19. märtsiks 2013** e-posti aadressil: Pille.Siimer@tallinnlv.ee.

Lisainformatsioon: Eerik Ülevain, tel 640 4537

Tallinna Linnavaaramet

TEATAB

Tallinna Linnavalitsuse 27. veebruari 2013 korraldusega nr 256-k otsustati:

Müüa avalikult kirjalikult enampakkumisel Harju Maakohtu kinnistusosakonna Tallinna kinnistusjaoskonna kinnistusregistriosa number 23654001 kantud korteriomand, asukohaga Harjumaa, Tallinna linn, Keslinna linnaosa, J. Vilmsi tn 48-63b, üldpinnaga 18,20 m², alghinnaga 11 400 eurot.

Ostuhind tuleb tasuda täies ulatuses enne müügilepingu sõlmimist. Objekti notariaalse müügilepingu sõlmimisega seotud kulud tasub ostja.

Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn 15082) 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

Tallinna Linnavaaramet

TEATAB

Tallinna Linnavolikogu 21. veebruari 2013 otsusega nr 24 otsustati:

Müüa avalikult kirjalikult enampakkumisel Harjumaa Tallinna linnas Nõmme linnaosas asuv Kadaka pst 46 kinnistu registriosa numbriga 2950301, pindalaga 1822 m², alghinnaga 102 000 eurot.

Objekti ostuhind tuleb tasuda täies ulatuses enne müügilepingu sõlmimist; notariaalse müügilepingu sõlmimisega seotud kulud tasub ostja.

Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn 15082) 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

Tallinn

Lasnamäe Linnaosa Valitsus

TEATAB

Lasnamäe Linnaosa Valitsuses, Pallasti tn 54, I korruse infosaalis toimub

Katusepapi tn 14, 16a ja 16b kinnistute detailplaneeringu eskiislahenduse ja lähteseisukohtade avalik väljapanek alates 12.03.2013 kuni 18.03.2013 ja avalik arutelu toimub 19.03.2013 kell 16.00 Lasnamäe Linnaosa Valitsuses, Pallasti tn 54, II korruse saalis, ruum 203.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Katusepapi tn 14, 16a ja 16b kinnistute liitmine üheks ärimaa krundiks ja ehitusõiguse määramine kuni nelja maapealse ning kuni kahe maa-aluse korrusega ärihoone ehitamiseks.

Tallinna Keslinna Valitsus

TEATAB

Tallinna Keslinna vanema 4. märtsi 2013 korraldusega nr 67 kinnitati eelläbirääkimistega pakkumise tulemused jäätise müügiks. Parimate pakkujatega OÜ La Muu, KOLUVAN-VEOD OSAÜHING ja Josephine Kinnisvara OÜ-ga sõlmib Tallinna Keslinna Valitsus linnarajatise kaubandustegevuseks kasutusse andmise lepingud tähtajaga vähemalt 1. juuni 2013 kuni 31. august 2013 linnarajatise osa 2 m² ulatuses. Täpsem teave võitjate ja linnarajatise kasutusse andmise tingimuste kohta Tallinna veebilehel.

Päästeteenistuse 1. kursuse tudengid õppisid eile Kase tänava õppehoones avalikku õigust.

Foto: Tanel Meos

Sisekaitseakadeemia kaader kolida ei taha

Uuring: pooled sisekaitseakadeemia õppejõud poleks nõus Ida-Virumaal tööd jätkama.

Kärt Anvelt
kart.anvelt@epl.ee

Ehkki siseminister Ken-Marti Vaher kolimisplaani maha matnud. Vaher saatis haridusminister Jaak Aaviksoole kirja palvega, et SKA lisataks valikuisse, mis uuel eelarveperioodil rahastuse saavad.

Nimelt esitas rahandusminister Jürgen Ligi mullu novembri lõpus valitsuskabineti nõupidamisele memorandumid 2014.–2020. aasta Euroopa Liidu eelarve vahendite rahastamisvalikutest, mille kohaselt kaasrahastatakse EL-i vahenditest viie üleriigilise eesmärgi saavutamist. Neist esimene keskendub haridusele.

Ka õppurid on vastu

Vaheri saadetud kiri ei tähenda siiski mingisugust kindlat otsust. Siseminister Mihkel Loide sõnul on praegu valmimas nn ruumi-programm, mille alusel saab arvatada kolimise variantide rahalist maksumust, mis peaks selguma märtsi teises pooles. „Loomulikult sõltub otsus ka muust kui ainult rahalisest faktorist, arvesse tuleb võtta kõige muu hulgas ka näiteks julgeolekuküsimusi ja logistilisi aspekte,” märkis Loide.

OÜ Cumulus Consulting ja Tallinna ülikooli Eesti tuleviku-uuringute instituut analüüsisid möödunud aasta lõpus siseminister Mihkel Loide tellimisel eri variante: SKA õppeüksuste koondamist Tallinna, õppeüksuste viimist Ida-Virumaale (mõlemal juhul jätkaks Väike-Maarja päästekool samas asukohas) ning kolmandana ühe kolledži (analüüsi objektiks on võetud justitiiskolledž) üleviimist Ida-Virumaale.

Analüüsis leitakse, et kuigi SKA Ida-Virumaale kolimine mõjutaks piirkonda positiivselt nii otsest kui ka kaudselt, oleks üleminekuperioodil suur õppevaliteedi languse oht – suurim probleem oleks kvalifitseeritud koosseisulise õppejõukaadri kindlustamisega. See tähendab tagasilööki antavas hariduses.

Ida-Virumaa variandi testiti kõigi SKA töötajate peal – välja arvatud Väike-Maarja päästekooli 57 töötajat – ning täpselt pooled ehk 62 vastajat leidsid, et nad pole kindlasti sel juhul nõus SKA-s õppejõuna jätkama.

Vaid 18 õppejõudu ehk 15% vastanutest oleksid meeldi või teatud reservatsioonidega valmis Ida-Virumaale.

Parimal juhul tekiks akadeemia kolimisel Ida-Virumaale 200 uut töökohta.

edasi õpetama. Kõige motiveerivam jätkamise põhjus oli tasuta ametikorter.

Ka ligi kaks kolmandikku praegustest kadettidest (1051-st SKA kadetist vastas küsitlusele 276) arvab, et ei oleks

soovinud SKA-sse astuda, kui see oleks paiknenud Ida-Virumaal. Kadetid on seisukohal, et Ida-Virumaal jätkamine oleks negatiivse mõjuga nii õppe sisule kui ka õppima asujate tasemele.

Samas oleks SKA Ida-Virumaale üle viimisel mitmeid positiivseid aspekte. Lisaks sellele, et piirkonnas suureneks Eesti riigi kohalolu tunnetamine, lisanduks parimal juhul sinna umbes 200 uut töökohta, piirkonna omavalitsused saaksid füüsilise isiku tulumaksust umbes 300 000 eurot aastas. Väliskülaliste majutusest võidaksid hotellid umbes 100 000 eurot ning analüüsi järgi kulutaksid töötajad piirkonnas arvutuslikult umbes miljon eurot ning kadetid üle poole miljoni aastas. Praeguste hindade juures võiks planeeritava hoone maksumus olla umbes 32 miljonit eurot. ●

KOMMENTAAR

Õppejõude on praegugi keeruline leida

Lauri Tabur

Sisekaitseakadeemia rektor

SKA jaoks ei ole vahet, kas räägitakse akadeemia viimisest Võrumaale, Valgasse või Virumaale. Selle otsuse mõju oleks kõigjal ühesugune – politseinike, päästjate ja teiste sisejulgeolekuametnike ettevalmistus kannataks oluliselt. Ainuüksi Tallinnas on praegu kõrgkoolides õppejõudude konkursid keskmiselt üks kandidaat kohale või isegi väiksem. Meie Paikuse ja

Väike-Maarja keskustes on õppejõudude konkursid, hulgalistele konkurssidele ja sihtpakkumistele vaatamata, olnud juba mitu aastat alla ühe kandidaadi kohale. Ehk siis lihast ja luust inimesi, kes oma isikuomaduste või hariduse tõttu sobiks või tahaks tulla õppejõuks, Eesti haridusmaastikul lihtsalt napib. Ning paraku enamik neist – akadeemia puhul 70% – on Tallinnas hõivatud mitmes asutuses tegutsemisega. Need inimesed lihtsalt ei saa kuskile ära liikuda. Sama probleem on tudeng-

konnaga, mille arvukus Eestis üha väheneb. Juba praegu vastasid küsitluses 75% akadeemia vilistlastest ja sama suurusjärg tudengitest, et nad ei oleks asunud akadeemiasse õppima, kui see ei asuks seal, kus ta praegu asub.

Seepärast võib vaid ette kujutada, kui võrd negatiivselt mõjutaks akadeemia välja viimine praegusest noortele atraktiivsest keskkonnast nende soovi õppida politseinikuks või päästjaks.

Kas start-up'i tegemiseks on vaja investorit?

Ühe idufirma lugu

Kristo Käärman
TransferWise'i CEO

Jätkeb artiklisari TransferWise'ist, kus Eesti ühe hoogsama start-up'i looja räägib sellest moodsast ettevõtlusvormist.

Vähe on edulugusid, kus raketiks osutunud start-up'i ehitamine oleks alanud äriplaani, investorpresentatsioonist või muust, mida ärikoolis õpetatakse. Tihti on ägedad asjad välja kasvanud igavleva inseneri hobiprojektist (Google) või garaažinurgas kokku klopsitud riistvarast (Apple, Dell). Edukad Eesti tehnoloogia-start-up'id Fortumo, Erply ja Zereturnaround on idanenud toimiva ettevõtte kõrvalprojektidest.

Legendid Sir Richard Bransonist, kes kasvatas koolilehest välja muusikapoe ja edasi täiesti korraliku lennu- ja rongifirma Virgin, kõlavad siinmail ebamaised. Eestis kasvamine omal ajal üles jutustustega, kuidas Jüri Mõis käis Hansapanga alguspäevil spordikotiga Soomes valuutat vahetamas. Keegi ei mõelnud Jürist kui imelapsest, pigem kui igast teisest korralikust Eesti mehest, kes võttis lihtsalt õigel ajal jalad kõhu alt välja.

Vaja lihtsat veebisaiti

Kui ma mainisin oma inglise kolleegidele, et on plaan hakata tegema „teistmoodi” rahvusvahelisi pangaülekankeid, kuulsin uskumatuid põhjusi, miks see ei plaan ei töötaks. Alates sellest, et ma ei leidvat investoreid ning see ei tasuvat ära, kuni selleni, et seda teenust tasuta pakkuda on arvatavasti illegaalne. Aga kuna teadsin vanemate Eesti kolleegide kaudu, et toreda panga ehitamise jaoks on vaja ainult pealehakkamist ja head spordikotti, siis jäin eriarvamusele.

Enamasti polegi vaja rohkemat kui lihtsat veebisaiti, et näha, kas inimestele on su toodet vaja. Meie puhul oli asi natuke keerulisem – kuna raha liigutamise regulatsioonid äritegevuse, siis oli vajalik ka Briti finantsinspektsiooni luba.

See nõudis umbes 400-leheküljelise meelineristava regulatsiooni selgeõppimist. Lõpuks oli vaja investeerida

ainult 450 eurot, et hakata Suurbritannias suurt kogust raha vastu võtma lubaduse vastu see teises riigis saajale välja maksta.

TransferWise'i veebisait on umbes nagu väike internetipank: kaugel raketiteadusest, aga mitte ka päris triviaalne. Ent oli ulmeline leida Eestist või Suurbritanniast kedagi, kes kohalikus mõistes kommiraha eest oleks nõus piisavalt hea internetipanga programmeerima.

Kasuta rahvusvahelist talenti

Õnneks ei olnud lahendus kaugemal kui Uuralite taga. Kui Eestis ei viitsinud keegi aidata panku ehitada, siis mu uus sõber Igor Omskist leidis, et see on parim projekt tema elus. Igori koodi kvaliteet oli peajagu parem kui see, mis ma nägin Briti pankades kirjutatavat, ning tema 12-eurone tunnihind jättis mind veel ilusti plusi. Noored internetiettevõtjad, kes ei kasuta oma projektides rahvusvahelist talenti, mis on nii lihtsasti kättesaadav saitedelt nagu PeoplePerHour.com ja eLance.com, teevad oma elu meelega liiga raskeks ja kalliks.

Varsti oligi meil vähim töötav toode (*minimum viable product*), kahjuks aga kole nagu

TransferWise kulutab ka praegu infrastruktuurile vaid 110 eurot kuus.

öö. Seda aitas parandada hea Eesti disain veel 500 euro eest. Nüüd oli veel vaja rentida 30 euro eest kuus server, kus meie internetipanka jooksutada, ning olimegi valmis. Vihjeks: kuigi oleme oma serveriparki kõvasti laiendanud, on ka praegu TransferWise'i kulud infrastruktuurile 110 eurot kuus. Veidi higi, pisaraid ja 2000 eurot ning olimegi valmis rahvusvahelisi makseid tegema.

Kui tehnoloogiablogi TechCrunch esimest korda TransferWise'ist kirjutas, polnudki meil rohkem kui see paarituhanda euroga ehitatud veebisait, mitte ühtegi äriplaani, presentatsiooni ega isegi mitte ühegi investori e-maili. 15 minutit pärast artikli ilmumist saatiski esimene inimene meile 2000 naela, et me sellest eurod teeks ja need Saksamaale edasi saadaks. Veel kümme minutit hiljem laekus 1000 eurot ja nii saimegi teada, et oleme õigel jalgedel.

2000 euro eest ehitatud pangateenuse lansseerimine oli hulljulge, kuid kindlasti üks parimaid otsuseid meie ajaloos. ●

Varem ilmunud: „TransferWise: vastutuult maailma vallutamine”, 12.02

Aasta lind nurmkana on enneolematult menukas

Nurmkana üllatavalt suure vaatluste arvu taga on see, et tegu on rahvale tuntud linnuliigiga.

Ulvar Käär
ulvar.kaart@epl.ee

„Eelnevate aastate lõikes pole meile veel mitte kunagi nii palju vaatlusankete saadetud kui nüüd nurmkana puhul,” märkis projekti „Aasta lind” vedav Jaanus Aua. Nimelt on vaid kahe kuuga ornitoloogiaühingule teada antud üle Eesti juba enam kui 220 nurmkana vaatlusest. „Nii suur vaatluste hulk on meid tõeliselt üllatanud.”

Sellel, miks on nurmkana aasta linnuna rahva seas üle ootuste palju tähelepanu äratanud, on Aua meelest mitu põhjust. „Nurmkana on ilmselt inimestele tuntud ja sümpaatne liik, kes ka meelsasti eksponeerib ennast,” arvas ta.

Kõikide huviliste vaatlustest koostatakse nurmkana kohta uuring, mis on Aua sõnul niivõrd laiapäoline, et sarnast

pole veel ühegi meie kanalise kohta tehtud. „Paradoksaalsel moel on nurmkana kui kunagist arvukat jahilindu Eestis väga vähe uuritud ning meie üldised teadmised temast tuginevad vaid väljaspool tehtud uuringutele. Praegune „Aasta linnu” projekti raames tehtav uuring annab meile võimaluse täpsemalt teada saada, kus ja kui palju neid on, kus nad toituvad ja pesitsevad,” tähendas ta. „Ehk et kõik vaatlused on terve selle aasta jooksul meile väga teretulnud.”

Nurmkana elab ka Vormsil

Senistest teadetest on ornitoloogide seas kõige enam eluvust tekitanud info Vormsi saarel nähtud nurmkana, kuna neid ei pidavat seal olema. Vastupidiselt Eesti ornitoloogilises kirjanduses väidetule on nurmkana varemgi Vormsi saarel pesitsemas leitud, sõnas Aua. 1970-ndatel leiti lindu Rumpo poolsaarel, 2010. ja 2011. aastal juba Sviby sadama lähistelt heina- ja jäätmeaardelt. „Vastupidiselt üldlevinud arvamusele

Paksu lumega tikuvad nurmkana asulatesse toitu otsima.

Foto: Remo Savisaar

Nurmkana on inimestele sümpaatne lind, kes end meelsasti eksponeerib.

on nurmkana sellel kaunil väikesaarel korralikult kanda kinnitanud,” rääkis Aua.

Et meie nurmkana kohta võimalikult palju infot koguda, kutsus ka Eesti Päevaleht üles kõiki, kes oma kodukandis või kuskil mujal nurmkanasid juhtuvad nägema, kindlasti oma vaatlusest ornitoloogidele teada andma. Kõige hõlpsam on seda teha aasta linnu koduleheina- ja jäätmeaardelt. „Vastupidiselt üldlevinud arvamusele

linki „sisesta nurmkana vaatlusi”. Olgu märgitud, et süsteem töötab ka nutitelefones.

Nurmkana, keda varem pigem põldpüüna tunti, tüüpilisteks elupaikadeks on põldud ja niidud, eelistades põõsastike ja metsaservade lähedust. Elupaikadeks võivad olla ka jõgedeäärised võsastikud, luhad, metsalagendikud, vähem aiad ja pargid. Paksu lumikatte korral tulevad linnud inimasulate ja teede lähedusse ning lasevad ennast üsna rahulikult vaadelda.

Võrreldes möödunud sajandi keskpaigaga, on nurmkana arvukus Eestis ja Euroopa Liidus tervikuna kahanenud enam kui viis korda. Viimaste hinnangute järgi elab praegu neid meie põldudel ja heinamaadel vaid 4000–8000 paari. Eriti haruldane on nurmkana meie saartel. Näiteks Hiiumaal ei ole viimase kümnendi jooksul neid enam nähtud. ●

Eesti Kinnisvarafirmade Liit, Nordea Pank ja ERI Kinnisvara esitlevad:

Kuhu liigub Eesti kinnisvaraturg?

Asjatundjate abiga püüame jõuda arusaamisele, milline on Eesti kinnisvaraturu tulevik. Konverents toimub 14. märtsil 2013 Tallinna Ülikooli vast valminud Astra maja konverentsikeskuses Narva mnt 25.

Konverentsi avab Tallinna Ülikooli rektor, professor Tiit Land. Ettekannetega esinevad: Tõnu Palm, Kevin Vaher, Andres Kuusik, Madis Raidma ja Andres Teder. Diskussioonipaneel juhivad: Arle Mölder ja Kalev Roosivälgi, osalevad Merylin Jalakas, Ülar Mark, Tiit Kuusik, Mika Sucksdorff, Viljar Arakas ja Margus Eek. Konverentsi moderaatorid on EKFL tegevdirektor Tõnis Rüütel ja juhatuse esimees Peep Sooman.

Lisainformatsioon, ajakava ja registreerimine 6411 516 või ekfl@ekfl.ee

EESTI KINNISVARAFIRMADE LIIT

ERI
Kinnisvara

20
aastat

Koos loome uusi võimalusi

Nordea

PINDI
REALIA GROUP

ERI
realia group

SUURIM VALIK ARENDUSPROJEKTE! www.pindi.ee/arendusprojektid

UUED KODUD

Mardi Majad on viimaste aastate suurim kesklinna elamispindade arendus, mis 2013. ja valmib 2014. aasta lõpuks. Selle arenduse käigus säilinud sisekujunduselemente. Hoone lisab üeala hõlmav videovalve. Stroomi leiab omale uue omaniku 130 korterit. Hinnad alates 60 000 €.

Marge Sinimets, 511 9390
Triin Sild, 56 237 146

Müüa luksuslikud 2-4 toalised korterid 1-4 toalised korterid, üp 37,8 - 79,7 m2. luses kasutatakse võimalikult palju kujunenud elukeskkond ning turvalisust taastamisel peetakse võimalikult palju liivarand jalutustekonna kaugusel. silmas hoone algupäras arhitektuuri. Hinnad alates 124 700 €.

Marge Sinimets, 511 9390
Triin Sild, 56 237 146

Turvaline kodu Pelgurannas, Vihuri 4 kortermaja eeliseks on välja arendus, mis 2013. ja valmib 2014. aasta lõpuks. Selle arenduse käigus säilinud sisekujunduselemente. Hoone lisab üeala hõlmav videovalve. Stroomi leiab omale uue omaniku 130 korterit. Hinnad alates 71 400 €.

Marge Sinimets, 511 9390
Tatjana Shevtshenko, 515 2005

ÄRIPINNAD

Kentmanni 4/Sakala 10 Kvaliteetbüroo valitud üürikuule. Ainulaadne objekt kesklinnas. Maa-alune parkimine. Katuserass 6. korruse büroo. Valmib augustis 2013. Üürihinnad alates 3 179,80 €/kuus. Ruutmeetri hind alates 13,0 €/m2. www.selvaag.ee/sakala Eduard Sorokin, 56 2222 56 Antti Undrits, 520 6055

Peterburi tee 47/49 Erineva suurusega büroo-, lao- ja tootmispinnad. Büroopindade hinnad 4,5 - 6,5 €/m2. Suur tasuta parkla. Majas toitlustus ja muud teenused. Ühistransport, kesklinna 5 minutit. www.selvaag.ee/peterburitee Eduard Sorokin, 56 2222 56 Antti Undrits, 520 6055

Mustamäe tee 44 Mustamäe tee 44 paiknev Löwenruh Ärimajas asub logistiliselt väga heas asukohas. Maja ees on tasuta kliendi-parkla. Hoones on üürile anda erineva suurusega büroopinnad (15-450 m2). www.pindi.ee/projekt/lowenruh Eduard Sorokin, 56 2222 56 Hannes Käbi, 511 7370 Argo Piirsalu, 506 0226

Pindi Kinnisvara/ERI Kinnisvara Tartu mnt 16, 10 117, Tallinn
tel: 610 3900 GSM: 512 0280 www.pindi.ee www.eri.ee

Pätsi leib murrab südameid

Hagari pagariäri loonud perekond avas aasta lõpus uue leivaäri, millel on juba 60 toodet.

Rein Sikk
rein.sikk@epl.ee

Kui Heiki Hallik pani maagilisel kuupäeval 12.12.12 oma leivaahju sooja, oli tal nimekirjas ainult üks toode: Pätsi leib. Täna on tooteid kuuskümmend.

Rahva vool Rakvere äärelinnas asuvasse Pätsi Sahlri nime kandvasse pagariärisse ei lõpe. Tööpäeva lõpul on kauplus ahjusoojate saiate, sepikute huvilistest tulvil.

Täna annab Päts tööd kümnele inimesele, ahjust tuleb päevas umbes 200 kilo too-

ihkas tagasi küpsetusahjude juurde," ütleb Päts OÜ juhataja Rando Hallik. Heiki tunnistab, et praegu kell kuus hommikul tööle tulles on ta taas oma elemendis, sellises, mida ta Hagari hügeljalal ei kohanud. Siis tuli suure ülemusena kõike juhtida, paraku ka reaalsest tootmisest kaugeneda, mitte enam käsi jahuseks teha.

Hallikud ei nuta mineviku taga. Nad ütlevad, et suurt üle-eestilist perefirmit juhtides tehti ärilisi vigu, kuid selle eest jäi pere kokku. Taastulek on pisut teistsugune, sest peaesmärk pole kogu turu vallutamine, pigem niisi ja meelepärase tegevuse leidmine. „Kes tahab palju raha saada, see mingu Soome, kes tahab leida hingerahu ja meelepärast tööd, on ikka Eestis,” arutleb Heiki.

„Täna hindab ostja pigem isiklikku lähenemist ja pagariäri tõeist puudust,” lisab Rando. Heiki, käed jahused, ütleb juurde, et pisemas tootmisel saab paremini katsetada, täna mitte õnnestunud juba homme paremaks muuta.

Presidendi nimi
Kas aga Pätsi nime pahaks ei panda? Ikkagi ju seos kunagise presidendiga? Heiki muhleb ja ütleb, et üks uue firma asutamisel käis peast läbi kümneid variante. Mitmetimõis-tetavus on praegu aga pigem vooruseks, sest vanema põlvkonna jaoks on Pätsi nimel teistsugune kõla. Rääkimata veel Pätsi nimega pätside söömise juurde käivast arute-

Üle-eestilist Hagari pagariäri juhtides tehti ärilisi vigu, ent pere jäi kokku.

dangut. Juba käivad läbirääkimised Pätsi tooteid küsivate Rakvere kauplustega, suvel minnakse Võsule, Tallinnagi terendab silmapiiril.

Laiemas plaanis tähendab Pätsi koduse mekiga leiva kohalik võidukäik Hallikute pagariäri taastulekut Eesti tegijate hulka. Nad ehitavad kahekümne aastaga üles kuulsa Hagari firma, möödunud kevadel aga loobusid selles osalemisest.

Jahused käed

„Nägin, kuidas Heikil käed sügelesid peale seda, kui ta jättis suure firma juhtimise,

Kui ahjust tulnud leiva koorikule veidi vett pritsida, jääb see ühtaegu krõbe ja pehme, teab Pätsi pagar Heiki Hallik. Foto Rein Sikk

Rakvere toidumärk

●● Rakveres toimunud kohaliku identiteedi alasel debatil küsis üks osaleja, kas meil on olemas mingi oma toidukaup, mis ainult Rakverele omane. Osalejad nentisid, et Rakvere viiner, Hagari küpsetised, Pihlaka toridid ega ka Grossi omatooted pole seda enam ammugi, sest need levivad üle Eesti ja on kaotanud kohaliku maine. „Aga Pätsi leib,” hüüdis keegi üle saali. Paljud noogutasid nõustuvalt.

lust, et kas maitse on eestiaege või mitte.

Väikefirma võlu on paindlikkus. Näiteks valmivad täna Pätsis erilised kõrsikud, kuna ansambel Kõrsikud annab Rakveres naistepäevakontserdi. Kes tahab erilist küpsetist, astub lihtsalt läbi, räägib läbi ning võib järgmisel päeval erisoovi kätte saada. Suured, anonüümset leiba pakkuvad tehased seda enesele lubada ei saa.

„Mul oleks vaja seemnetega leiba,” kostab ost-

jast näitsik kurvast soojade pätside hunnikut uurides. Ahju juurest kauplusesse saabunud Heiki laiutab käsi: „Sellega läheb veel natuke aega.”

„Aga ...,” kostab neiu. „Aga ma toon selle õhtul ära. Kuhu on vaja?” võtab pagarmeister ostjal sõnad suust. Sellist vastutulekut jääb näitsik sõnatuks ja suudab välja öelda vaid, et veekeskus on koht, kuhu leiba vaja. Naeratus ütleb ära selle, mis ütlemata jäi.

Kui soojad leivad koos pagari käepigistusega kottidesse sobitatud, istub Heiki klaveri taha ja võtab mõne akordi. Ostjad kuulavad lummatult. ●

Täna Delfis:
Mart Laari uue raamatu esitus - millised on Eesti ajaloo tähtsamad lahingud?

Veebis saab sõnu viipekeelde tõlkida

Praegu on Eesti ainsas viipekeelses sõnaraamatus pea tuhat sõna, ent aasta lõpuks on plaan see arv kahekordistada.

Veebiküljele „levita viipeid” on praegu Tallinna Heleni kooli tõlkijate abil pandud viipekeelde 8088 eestikeelset sõna, ent juba detsembriku peaks neid pea topelt ehk kokku 15 000 olema. „Aasta-aastalt on tavainimese huvi viipekeele vastu suurenenud, aga Eestis pole ju selliseid viipekeelset sõnastikke üldse,” märkis sõnastiku eestipoolne vedaja Raili Loit.

Erinevad viipekeeled

Leksikon töötab sarnaselt igale teisele veebisõnastikule, kus otsitava sõna peale kuvatakse too soovitud võorkeel. Ainus erinevus on see, et tõlge esitatakse videos käte abil viibel-des. Sama sõna saab tõlkida pea kahekümnesse eri keelde, näiteks islandi, jaapani või his-

paania viipekeelde. „Probleem oli see, et igas riigis on erinevas keeles viipekeel. Aga kuulumispuudega lapsed käivad ka välismaal õppimas ja see pidigi nende õpinguid siis toetama,” rääkis Loit.

Praegu ongi sõnavara peamiselt erialane ja mõeldud välismaale minevatele õpilastele. Lisatav sõnavara peaks aga olema mitmekesisem ja katma ka argisemad situatsioonid, näiteks õpilaste igapäevase koolisuhtluse.

Veebiküljele www.spreadthesign.com sai alguse Rootsist 2008. aastal. Eesti liitus sellega mullu ning igas kuus külastab siin lehekülge 500–1200 inimest. Projekt peaks lõpema kahe aasta pärast, enne seda on plaanis suurendada ka lisafunktsioonide hulka, näiteks saaks võrrelda eri keelte viipeid või mängida keelemänge, mis hõlbustaksid sõnaraamatu kasutamist ja ka viipekeele õppimist. ● Kelli Seiton

VÕIMUVAHETUS HIINAS

Hiinas alanud rahvakongressi ehk parlamendi istungil viiakse ametlikult lõpule sügisel alanud võimuvahetus: Xi Jinping saab presidendiks ning peaministri koha Li Keqiang. **Delfi**

BERLUSCONI VÕORUSTAS PROSTITUTSIOONIPIDUSID?

Itaalia endine peaminister Silvio Berlusconi (pildil) võõrustas oma Milano villas prostitutsioonipidusid ning maksis naisele teenete ja sularahaga, väitis prokuratuur kohtus. Berlusconi on kohtu all süüdistatuna alaealisele prostituudile Karima El Mahrougile seksieest maksimises, mida ta ise eitab. Kohtuotsust on oodata hiljem märtsis. **Delfi**

VAHISTATI BALLETIJUHI RÜNDAMISES KAHTLUSTATAV

Moskva politsei vahistas Suure Teatri balleti kunstilisele juhile Sergei Filinile happe näkku viskamisega seoses kahtlusaluse, teatas Venemaa siseminister Iuri Moskva peavalitsus.

Vahistatud mees viidi ülekuulamisele. Veebiportaali Life News anonüümseks jäänud allika teatel vahistati mees, kes on üks kahest kuriteo toimepanekus kahtlustatavast. **Delfi**

Putin võibki korrupsiooni Vene võimuladvikus peatada

Vene riigiduma arutab seaduseelnõud, mis sulgeks riigiametnike väliskontod.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@epi.ee

Moskva ajakirjanik Anna Nemtsova, kes kirjutab peamiselt ajakirjale Newsweek, otsustas hiljuti minna ja kuulata, millised on inimeste meeleolud ja jututeemad tänaval. Ajendiks Kremli duumasse läkitatud seaduseelnõu, mille eesmärgiks on võtta kõrgelt riigiametnikelt ja nende lähematelt sugulastelt võimalus paigutada raha pankadesse välismaal ja seal aktsiaid hoida. Juba enne seda oli parlamendis töös sarnane eelnõu, mis oleks keelanud neil ka kinnisvara omamise välismaal.

Päris tänava asemel läks Nemtsova siiski ühte Moskva odavamast sorti ilusalongi, kus daamid kiiresti tulid võtsid. Vot nüüd on käes tõe hetk neile ahnete pistisemaiatele tšinovnikutele, kes on soetanud endale ruumikad villad Miami, Prantsusmaal või no kasvõi Bulgaarias! „Lõpuks ometi on ta härjal sarvist haaranud!” leidis keskealine Irina president Vladimir Putin silmas pidades. „Mul on kõrin sellest, et [valitsuspartei] Ühtse Venemaa [poliitikute, ametnike] naised löövad välismaa kuurortides laia miljardide varastatud dollareid.”

Rahvas pole rahul

Juuksur Lena aga teadis näidata näpuga lausa Putini enda nõunikule. „Pavel Astahhov hoiab oma peret Cannes'is. Ta käib seal igal nädalalõpul, aga mina pean siin pappi kokku kraapima, et korteris kasvõi remonti teha,” oli Lena nõrduinud, täpsustamata, kust ta selliseid eraelulisi andmed härra Astahhovi kohta teab. Naised arutasid edasi selle üle, kas endine kaitseminister Anatoli Serdjukov ja põllumajanduse eksminister Jelena Skrõnnik pistetakse lõpuks ka päriselt puuri miljonite riigi rublade riisumise eest, mille eest nad on uurimise all.

Nemtsova sõnul on tavalistel venelastel, kes peavad andma altkäemaksu nii kirurgile pääsemise kui lasteaiakoha saamise eest, raske uskuda, et mingi seadus teeks lõpu riigi raha pihta panemisele või kor-

Protesteerijate sildil seisab sõnum, mida nad on juba aastaid valitsusele hüüdnud: „Me ei valinud sulisid ja vargaid!” Foto: AFP/Scanpix

Uue reaalsuse koostamine

Vene meedias spekulatakse, et tulemas on midagi suuremat. Võimalused varieeruvad üldpuhastusest valitsuspartei kuni Dmitri Medvedevi valitsuse väljavahetamise või kogu praeguse poliitilise süsteemi remondini.

„Uue poliitilise reaalsuse formeerimine on alanud,” järeldas väljaandes Politcom.ru poliitikaanalüütik Tatjana Stanovaja. Kreml paistab olevat jõudnud arusaamisele, et kuna vaenulikkus eliidi suhtes kasvab, ei ole poliitilise status quo säilitamine enam võimalik ja vajab muutmist.

Muutmisel on kirjutamata kokkulepe, mis lubas ametnikel täita oma taskuid, kui nad on lojaalsed Vladimir Putinile. „Eelmise aasta teisel poolel hakkas Kreml mõistma, et uues tegelikkuses võivad jõhkralt häbitust ametnikest tulevavad maineriskid viia destabiliseerumiseni ja kujuneda ohuks „rahvuslikule liidri” ja institutsioonidele, millele ta toetub,” kirjutas Stanovaja.

ruptsioonile laiemalt. Eks ole ju altkäemaks olnud seadusvastane kogu aeg. Kuid taolise, ilmselt jõudu koguva korrupsioonivastase kampaania võtvat avalikkus siiski vastu. Ka eksperdid ja poliitikaanalüütikud on oletanud, et seekord võib olla toimumas midagi tõsisemat, mis ei pruugi olla vaid müra.

Vahistamisi on toimunud, ametnikke on ametist vabastatud ja poliitikuidki sunnitud taanduma – üheks viimaseks furoorikamaks näiteks on duumasaadik Vladimir Pehntin. Nimelt uuris üks nime-

Tavalised venelased ei usu, et mingi seadus teeb lõpu riigi raha pihta panemisele.

tuks jäänud blogija välja, et Pehntinil ja tema pojalt on Floridas mitmesugust kinnisvara, mida ta ei ole deklareerinud. Avalikkuse ette tõi selle üks tuntumaid opositsioonitegelasi Aleksei Navalnoi. Algul Pehntin eitas kõike, siis mõõnis, et tal „praktiliselt ei ole välismaist kinnisvara”, kuid ühel hilisõhtul sai väljakutse

Kremlisse ning järgmisel hommikul teatas duumast taandumisest. Pehntin polnud just tundmatu lihtliige, vaid üsna kõrge valitsuspartei tegelane. Iroonilisel moel koguni eetikakomitee esimees.

Tagasiastumised alles ees

Vene meedia andmeil oli see vaid tagasiastumiste algus. Peagi lahkusidki duumast veel kaks saadikut, samuti põhjuseks deklareerimata kinnisvara, ning oodata olevat vähemalt kuue saadiku taandumist. Eelmisel nädalal mainis isegi föderatsiooninõukogu spiiker Valentina Matvijenko ajakirjanikele, et tagasiastumisviirus võib peagi nakatada ka ülemkoja.

„Kiusatus oleks lüüa kõigele sellele käega kui puru silma ajamisele, Kremlile viletale katsele teeselda korrupsiooni tõsiselt võtmist kasvava avalikkuse pahameele valguses. Aga kuigi osalt nii ongi, paistab olevat käivitunud ka midagi sügavat kui lihtsalt potjomkinlik puhastus,” arvas Vabadusraadios Vene-teemalist blogi Power Vertical pidav Brian Whitmore.

Vene eliidi eksperdiks peetud Olga Krõstanovskaja aga ütles väljaandele Gazeta.ru, et tegemist on osaga uue strateegia väljaarendamisest ja nullist alustamisest. „Teatud osa eliidist on ilmselgelt segadusse sattunud. Inimesed ei saa aru, mis toimub. Nad on lõõnud kahtlema, kas saavad süsteemi sees edasi eksisteerida. Osa lahkuvad, osa sunnitakse lahkuma,” seletas Krõstanovskaja.

Uue kampaania eesmärgiks on muuta sügavalt juurdunud elustiili, mida viljelevad väidetavalt isegi juba ligi kaks miljonit Vene ametnikku: mehed teenivad kodumaad, naised elavad välismaal, nende lapsed aga käivad parimates lääne erakoolides. Ja seda justkui riigi palga eest. Krõstanovskaja hiljuti avaldatud konfidentsiaalsete allikatega raporti kohaselt on juhtivate ametnike tegelik sissetulek kerkinud nüüdseks 60 000 dollarini. Seda müdugi ühes kuus. „Pärast eelmise aasta proteste pidi Putin sundima eliiti valikut tegema. Nad kas peavad valitsusametist lahkuma või kandma vastutust oma ebadeadlike sissetulekute varjamise eest,” väitis Krõstanovskaja. ●

LÜHIDALT

Ateenat külastavatel euroametnikel on parem oma tööst mitte rääkida

Euroopa Komisjonist lekinud e-kirjas antakse Ateenat külastavatele töötajatele nõu, kuidas kaitsta end vihaste kreeklaste eest. Muu hulgas soovatakse välja mõelda võttselulugu.

Dokumendi pani oma veebilehele esimesena üles Kreeka ajaleht To Vima, mis ei viidanud, kuidas kiri nende kätte sattus. Komisjoni pressiesindaja aga kinnitas nende autentsust. „Euroopa Komisjoni on kohustus hoolitseda oma töötajate eest. Soovitused arutati läbi Kreeka politseiga,” ütles pressiesindaja.

Üks nõuanne on mõelda välja ebahuvitav elulugu, vältimaks ateenlaste rünnakuid Euroopa Liidu rolli tõttu Kreeka hädades. „Teid hotelli viiv taksojuht ega toidupoe omanik tänaval ei pea teadma, et te töötate Euroopa institutsioonides,” öeldakse e-kirjas. „Kui küsitakse, rääkige oma eelmistest ametitest või oma parima sõbra omast.” Hoitatakse ka tundlike dokumentide kaasavõtmise eest baaridesse. **Delfi**

USA ja Hiina leppisid kokku Põhja-Korea karistamises

USA ja Hiina jõudsid esialgsele kokkuleppele, millised on uued sanktsioonid, karistamaks Põhja-Koread tuumakatsetuse eest. Anonüümseks jäänud diplomaatide sõnul jõuti kokkuleppele esmaspäeva hilisõhtul.

Hiina on Põhja-Korea ainus liitlane ja peamine kaubanduspartner. Peking ei ole varem soostunud karmimate sanktsioonidega, viidates potentsiaalsele ebastabiilsusele, mille need naaberriigis tekitada võiksid. Hiljutine tuumakatsetus paistab aga olevat Hiina suhtumist mõnevõrra muutnud, vahendas BBC News.

ÜRO diplomaat ütles agentuurile AFP, et Hiina ja USA vahel toimunud sanktsioonide teemal pingelised läbirääkimised ning resolutsiooniprojekt pannakse varsti hääletusele. **Delfi**

SUBWAY AVAB MÄRTSIS SÖÖGIKOHA

Mullu teatas toidukett Subway, et plaanib siseneda Eesti turule ja avab järgneva 8 aasta jooksul 25 söögikohta. Praegu valmistakse esimese einepaiga avamiseks Tallinnas Estonia pst 7.

Subway Eesti esindaja Footlong OÜ juhatuse liikme Ats Raigla sõnul avatakse söögikoht märtsi jooksul. „Konkreetset kuupäeva ei taha tänase seisuga lubada,” ütles Raigla. **Delfi**

TÖÖTUSE TOODANGUMAHUD KASVAVAD

Tööstusettevõtted tootsid tänava jaanuaris kuus protsenti rohkem toodangut kui mullu samal ajal. Enim mõjutas toodangu mahu suurenemist kasv elektroonika-seadmete ja elektrienergia toot-

mises. SEB majandusanalüütiku Ruta Arumäe hinnangul pole pilt tööstusharuti küll ühtlane, kuid tulemus on olusid arvestades hea – eksporti on suudetud jätkuvalt ikkagi kasvatada. **EPL**

TÖÖPAKKUMISED

Uue rakenduse abil saab tööpakkumisi jälgida ka mobiiltelefonist. Tööpakkumisi saab otsida töötukassa iseteeninduskeskonnas ning saata need enda e-postile. **Delfi**

Parts on tahtmatult sattunud Vene gaasiärimeeste kodusõja tandrile

Gazpromi katse LNG terminali ehitamiseks Soome kuulutab senise monopoli varisemist.

Andres Reimer
andres.reimer@epl.ee

Majandusminister Juhan Parts kohtub täna Brüsselis Euroopa energietikavoliniku Günther Oettingeriga. Ta peab veenma kõrget komissari, et parim koht Läänemere regionaalse LNG terminali rajamiseks asub avatud rannikuga Paldiskis, mitte ligipääsmatu te skääride vahel Inkoos, mida eelistab Gazprom.

Kui Parts saadab edu, lööb see mõra Gazpromi seni täiesti kõigutamatu tundunud ekspordimonopoli. Siiski pole Eesti minister esimene ega suurim Gazpromi kõigutaja. Tema annab olulise kõrvalahingu Venemaa energietikute kodusõjas, mille epihter asub Moskvas Kremlis.

Juba mitu aastat võitleb Kremlis koridorides Gazpromi monopoli vastu seni varjus tegutsenud gaasifirma Novatek. Tegemist on Venemaa suurima sõltumatu gaasitootjaga, mille üks juhtivaid osanikke on Eestiga ärisidemetega tihedalt seotud Gennadi Timtšenko.

Meedias Venemaa presidendil Vladimir Putinil üheks lähedasemaks naftakaupmeheks tituleeritud Timtšenko sai kuni 2007. aastani suurima käibe Muuga sadama kaudu, kuni Ust-Luuga sadamasse

32%. Niimoodi tõusis Timtšenko ettevõtte vaid kaks nädalat tagasi maailma kõige kiiremini kasvanud varuga gaasifirmaks.

Kõigest nädal enne Novateki sensatsioonilist teadet toimus vähe tähelepanu köitnud sündmus Kremlis, mis hakkas kaalukasse täiesti ootamatu nurga alt Gazpromi kahjuks kallutama. Varem oli riikliku naftafirma Rosnefti mõjuvõimas juht Igor Setšin esinenud gaasi ekspordimonopoli vanakumatu kaitsjana. Ta süüdistas gaasi ekspordidomooni võitlevat Timtšenkot kitsarinnalises taotluses – teenida hügelkasumit ilma tööstusharuse midagi märkimisväärset investeerimata.

Gazprom on alt vedanud

Setšini sõnal on väga suur kaal, sest varem Putini presidendiaadministratsiooni aseülema ja seejärel asepeaministrina töötanud meest peetakse Venemaa üheks mõjukamaks isikuks.

13. veebruaril teatas Setšin ootamatult, et LNG ekspordimine tuleb vabaks lasta ja anda maksusoodustused Jamali poolsaarel asuvate leiukohtade kasutuselevõtmiseks. Tema kõne oli sihitud merepõhjast ammutatava maagaasi kasutamisele.

Sellise meele muutuse põhjustas suure tõenäosusega eelmisel aastal Gazpromi tabanud nõrkus. Nimelt langesid seni võidult võidule sammunud suurfirma olulisemad majandusnäitajad. Vähenesid gaasi ammutamine, ekspord ja ka müük koduturul. Tegemist on nähtusega, mis pole tänasel Venemaal aktsepteeritav, sest märkimisväärne osa riigi sissetulekutest pärineb just energiakandjate ekspordist.

Samuti võttis Venemaa maailma kaubandusorganisatsiooniga WTO liitudes kohustuse anda sõltumatutele gaasikaupmeestele vaba ligipääs torustikele.

Setšini juhitud riiklik Rosneft on ka ise märkimisväärne gaasitootja, mistõttu huvitub loomulikult vabast pääsust välisurgudele.

Venemaa juhtiv energietikaanalüütik, rahvusliku energietikajulgeoleku fondi direktor Konstantin Simonov rääkis Moskvas Eesti Päevalehiga kohtudes, et jutt vaba eks-

Vene oligarhid Igor Setšin (vasakul) ja Gennadi Timtšenko on loonud liidu, et murda Gazpromi ainuvõim Venemaa ja tegelikult kogu Euroopa gaasiäris. Foto: RIA Novosti

pordirežiimi loomisest LNG-le kujutab üksnes katevarju. „LNG ekspordivabaduse eest võitlejad soovivad tegelikult gaasi vaba ekspordi Gazpromile kuuluvate torujuhtmete kaudu,” selgitas Simonov. „Ehkki juba praegu on rajatud äriskeemid, mille toimimiseks pole LNG ekspordimonopoli murdmine nii vajalik. Nimelt on Timtšenkol taskus leping Gazpromiga, mis väga väikese tasu eest vormistab eksporditava gaasi tolliformaalsused, pärast mida kuulub gaas endiselt tehase aktsionäridele.”

Hind võib langeda

Kuid gaasiekspordi vabaks laskmine ei pruugi Simonovi väitel kompenseerida Gazpromi haaranud nõrkust. Putini lähikond teadvustab väga selgelt võimalust, et Vene gaasi peamiselt turul Euroopas oodatakse hinge kinni pidades Gazpromiga võistlevate kaupmeeste ilmumist, mis võib kaasa tuua hinna languse ja Venemaa gaasitulu-

de senisest veelgi märgatavama ahenemise. „Timtšenko peab oma eesmärkide saavutamiseks suutma veenda rahvuslikku liidrit Putinit selles, et turu vabaks laskmise järel suunduvad LNG laadungid Aasiasse, mitte Euroopasse,” rääkis Simonov. „Niimoodi kaoks probleem, et Vene gaas hakkab Euroopas konkureerima Vene gaasiga, tuues kaasa hinna langemise.”

Putini veenmiseks, et Aasia suunaga ja näiteks Hiina gaasiturule sisenemisega on tösi taga, asutas Novatek Singapuris kaubandusfirma Yamal Trade PTE ja Gunvor teatas kavatsusest omandada Indoneesias osalus sakslaste kütuseterminalis PT Oiltanking Karimun.

„Kuid Timtšenko poolt Aasias tehtavad terminaliinvesteeringud on võrreldes Jamali poolsaarel tehtavate kulutustega tühised ning ei garanteeri Gunvori poolset kannapööret, LNG laevad ikkagi Euroopa poole pöörata,” tõdes Simonov.

Eesti Gaasi meele muutus

Jamali poolsaarele rajatavast Novateki LNG tehastest tõenäoliselt ei hakata Soome lahe piirkonda gaasitankereid saatma. Sellegi poolest ei ole põhjust arvata, et sellises võitluslikus ettevõttes nagu Gazprom jäetakse pisiasjad ja ka pisikesed kohad kahe silma vahele.

Eesti Gaas ja Soome Gasum kirjutasid aasta alguses alla täiesti ootamatule kavatsuste protokollile. Nimelt leppisid Gazpromi tütarettevõtte kokku, et kaht riiki ühendav gaasijuhe hakkab kulgema Inkoost Paldiskisse ja regionaalne terminal tuleks rajada samuti Inkoosse.

Korraldus selliseks käigust tuli tõenäoliselt Gazpromi peakontorist. Alust selliseks arvamusel annab fakt, et veel eelmise aasta lõpuni kirjutasid Eesti Gaas ja Heiti Hääl juhitud Balti Gaas edulugu LNG terminali ja täiesti uute gaasitrasside rajamisest Paldiskisse.

Eesti Gaasi kannapöörde põhjustas tõenäoliselt asjaolu, et siinsel turul ei soovita oma kõrval teisi gaasimüüjaid näha. Kui LNG terminal tõepoolest rajatakse Inkoosse, siis peab vabale turule rühkiv Novatek, nagu ka iga teine kaupmees arvestama siinse turuvalitseja ülemvõimuga ka terminalis. ●

Venemaa kanged konkurendid gaasituru rasvasele pirukale

Uustulnuk: Novatek

- Ahnelt Gazpromi jalgealust õonestav Novatek sai alguse 1990-ndate erastamislaanes, kui 1991. aastal trustist Kuibuševtruboprovodstroji sai aktsiamüügi tulemusel SNP Nova.
- 1994. aastal keskenduse ettevõtte, nüüd juba nimega Novafininvest, nafta ja gaasi ettevõtetele Jamali-Neenetsi autonoomses ringkonnas.
- Oma praeguse nime Novatek sai ettevõtte 2003. aastal, kui asus konsolideerima mitmeid väiksemaid oma tegevusvaldkonna ettevõtteid.
- Suurim osanik on 20,77 protsendiga Luksemburgis registreeritud Volga Resources, mida kontrollib Genfis elav Gennadi Timtšenko. Gazpromile kuulub ettevõttest kümnendik, ettevõtte tegevjuhile Leonid Mihkelsonile 9,4%.

Vana tegija: Gazprom

- 1970-ndatel Siberis avastatud hiiglaslikud gaasileiukohad muutsid Venemaa üheks suurimaks gaasi ammutavaks riigiks.
- Perestroika ajal 1989. aastal kujundati NSV Liidu gaasitööstuse ministeeriumi ümber kontserniks Gazprom. Kui NSV Liit 1991. aastal lagunes, kaotas kontsern lahku löönud liiduvabariikidele kolmandiku gaasitorustikust.
- 1992. aastal algatas president Boris Jeltsin Gazpromi osaline privatiseerimine. Alates 2004. aastast kuulub üle 50 protsendi kontsernist Venemaale.
- 2005. aastal alustas Gazprom veeldatud maagaasi ekspordi USA-sse.
- Gazpromi tütarettevõtted asuvad 121 välisriigis. Eesti Gaasist kuulub Gazpromile nn blokeeriv osalus 37,03% aktsiastest.

Euroopas oodatakse hinge kinni pidades Gazpromile konkurentide tekkimist.

võimsa masuuditerminali rajamiseni. Oluline osa Timtšenko firma Gunvori tehingutest energiakandjate vormistatakse ka praegu Tallinna kaksiktornides peakontorit pidava kaubandusettevõtte Tarcon kaudu.

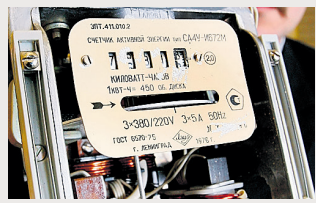
Nüüd jõuliselt gaasiärisse sukeldunud Timtšenko omab hiiglaslikku gaasivaru Jamali poolsaarel, kuhu kavatakse rajada LNG-tehase.

21. veebruaril teatas Novatek, et tema toorainevaru ulatus 2012. aasta lõpu seisuga nafta ekvivalendis 12 394 miljoni barrelini, mis ületab aasta varem deklareeritud varu

KONKURENTSIAMET UURIB KAHE ENERGIAFIRMAT

Konkurentsiamet kinnitas, et jälgib elektri üldteenuse hinnakujundust ning viib eelseisuga läbi menetlusi Eesti Energia AS ja Kuvart OÜ hinnakujunduse osas. „Menetlused on töös,

et kontrollida kulude põhjendatust,” kinnitati konkurentsiametist. Energiatarg.ee andmetel erinesid võrguettevõtete üldteenuse marginaalid jaanuaris lausa seitsmekordselt. ERR

Hobuseliha kahtlus viis poodide riulitelt Läti lihakonservid

Kas kolmes kaupluseketis müüdüd konservides hobuseliha leidub, selgub alles kahe nädala pärast.

Kaidi Tahula
majandus@epi.ee

Kolm kaupluseketi võtsid müügil ära kaheksa lihakonservi, millest enamik kandis Old Farmeri kaubamärki. „Rimi sortimendis on Läti tootja SIA Rēzeknes Gaļas Kombinātsilt 8 toodet ning tänaseks on meieni jõudnud teave, et mõnes selle hankija tootes võib olla hobuseliha jääke,” selgitas Rimi Eesti Food AS kommunikatsioonijuht Katrin Bats. „Hetkel

Old Farmeri lihakonservide müük on kuni laboratoorse teadmiste selgumiseni peatatud.

Foto: Rimi

et nende toodete koostis on vastavuses etiketil märgituga,” ütles Bats. Tema sõnul andis sellesisulise ametliku kinnituse kaupluseketile ka Läti hankija SIA Rēzeknes Gaļas Kombināts. „Kui nüüd laborianalüüsid peaksid kinnitama nimetatud kahtlusi, siis on tootja andnud meie väärinformatsiooni. See tähendab, et meil on alust hankijalt juhtumiga seotud kulud välja nõuda,” selgitas Bats. Veterinaarametist öeldi, et vastavad laboratoorsed uuringud võivad aega võtta kuni kaks nädalat.

Seevastu Eesti Tarbijate-

ühistute Keskühistu (ETK), kes opereerib Konsumi, A ja O ning Maksimarket poode, ei ole hobuseliha probleemiga kokku puutunud. „Võrreldes välismaiste kettidega on ETK sortimendis kodumaiste tootjate kaupade osakaal suurem, mistõttu on kõnealuse skandaaliga seotud kauba esinemine ETK sortimendis vähetõenäoline,” kommenteeris ETK turundusdirektor Andres Lember. „Loomulikult ei saa see kindlus ühelgi kaupmehel olla sajabrotsendiline, ka praeguse skandaali õppetund on ju selles, et tootja on kaupmeest petnud. Seepärast hoiab ETK oma sortimendil pidevalt silma peal”

Kui analüüsid peaksid kinnitama kahtlusi, on alust hankijalt kulud välja nõuda.

meil ei ole rohkem infot, milises tootes täpselt ja kui suures koguses ning seetõttu olemegi ettevaatusabinõuna eemaldanud müügil kõik selle hankija tooted.”

Ka Maxima kinnitas toodete müügil kõrvaldamist. „Ettevaatusabinõuna peatasime Läti tootjate Kuršu zeme ja SIA Rēzeknes Gaļas Kombinātsi toodete müügi. Kvaliteedi tagamiseks oleme kuni täiendava info saamiseni lisaks kõrvaldanud ka teised viidatud Läti tootjate lihakonservid,” märkis napolisõnaliselt Maxima avalike suhete juht Erkki Erilaid.

Bats selgitas, et nad alustasid kontrolli juba mõnda aega tagasi. „Palusime kõikidel hankijatel üle vaadata oma liha tarneahel ning kinnitada,

KOMMENTAAR

Paanika on täiesti asjatu

Sirje Potisepp

toiduainetööstuse liidu juhataja

On taunitav selline olukord toodete märgistamisel, kus toote märgistus ja tegelik sisu ei lange kokku ning tarbija ei saa õiget infot. Samuti on taunitav, et hobuseliha on müüdüd riikides, kus mingitel põhjus-

tel hobuseliha ei sööda. Samas on minu jaoks arusaamatu, et on tekitatud nii suur paanika, nagu oleks tegemist marutaudi levikuga. Hobuseliha on delikaat, mille söömist ei pea kartma ega häbenema. Oluline on lihtsalt, et inimesed oleksid sellest teadlikud ja/või see oleks nende teadlik valik.

Rootsi maksuamet tellis kulude kokkuhoiu eesmärgil reklaamid Eestist

Rootsi leht Expressen kirjutab, et Rootsi maksumaksjat õpetavad videod filmiti Eestis, kuna siin oli seda odavam teha kui kodumaal.

Maksuamet soovis enne käeoleva aasta tuludeklaratsioonide esitamise tähtaega inimesi reklaami abil teavitada ja tulused deklareerima suunata kasutades uuenduslikku SMS-i ja e-posti teenust. Kui

aga selgus, et selliste reklaamide tootmine on kõrgete maksumusega Rootsis liiga kallis, asuti otsima odavamalt lahendust, milleks oligi Eestis filmimine.

Rootsi maksuameti vanemkonsultandi Bjorn Ternströmi sõnul otsiti kohta, kus reklaamide valmistamine oleks võimalikult odav. Nii selguski, et Tallinnas läheks see maksma 1,6 miljonit Rootsi kroo-

ni ehk ligi 190 tuhat eurot. Rootsis oleks summa olnud kaks korda suurem. Kulude vahe on Ternströmi sõnul tingitud palkade erinevusest ning samuti erinevatest maksutasetest. Küsimusele, kas selline samm maksuametile piinlik ei ole, vastas Ternström eitavalt ning lisas, et ka varem on reklaame toodetud näiteks Barcelonas

• Kaidi Tahula

MIDA KONSTANTIN EI ÕPI, SEDA TOOMAS EI TEA.

Tuleta meelde peatükid lähiajaloost ja võida iga päev 95 €!

Mälumäng „Eesti Vabariik 95” igal argipäevahommikul

25. veebruarist 8. märtsini kell 8:40

Kuku raadio hommikuprogrammis „Ärataja”!

KUKU

Raadio mõtlevale inimesele.

ARVAMUSPREMIATEST

Millegipärast ei leia arvamusliidrite hulgast tegevpoliitikut, küll aga pressivaenlaste hulgast.

MAJANDUSTEADLANE
ANDRES ARRAK (ERR)

AASTAPÄEVAKÖNEST

Mitte see ei häirinud, et kõne lõpus kõlanud „Elagu Eesti” tuli kui surnumatja suust, vaid hoopis sovetiajast tuttav jutt järjekordseks juubeliks valmistumise vajadusest.

AJAKIRJANIK LAUR UUDAM (ÖHTULEHT)

HINDADEST

Kui jaanuaris pakkusid Eestis spordipoed suure allahindlusega talvejopesid hinnaga 70–100 eurot, siis Londoni kesklinnas asuvast kauplusest sai samal ajal kvaliteetse kaubamärgiga samaväärse toote alates 20 eurost. AJAKIRJANIK ANDRIS TAMMELA (PÄRNU POSTIMEES)

ELEKTRI kokkuhoiuks valguse arvel koonerdada ei tasu

Pimedus teeb kurvaks

Liisi Kõots-Ausmees

psühholoogiadoktor,
kliiniline psühholoog

Elektri kokkuhoiu taustal tasub silmas pidada, et pidev hämaruses viibimine soodustab meeleoluhäirete teket ja kurnatust.

Eesti asub üsna kaugel põhjas. Meie laiuskraadid on isegi võrreldavad Alaska ja Gröönimaa lõunatipu ning Kamtšatka poolsaare põhjaosaga. See tähendab, et meil on lühikeste öödega suved, kuid ka sama lühikeste päevadega talved. Aastaegade vaheldumisega seotud muutused on inimeste käitumises üpris levinud. Selle põhjusi analüüsid võib siinses kliimas kaaluka argumendina näida õhusoojus, kuid veelgi olulisemaks enesetunde ja aktiivsuse mõjutajaks peetakse siiski valgust.

Seda, kui oluline on valgus, näitab alustuseks kasvõi tõsiasi, et pimeduses me lihtsalt ei näe. Tänu valgusele toimuvad ajus hormoonide ja virgatsainete taseme muutused. Otsesest mõju emotsioonidele on märksa keerulisem tõendada.

Tartu ülikooli psühholoogia instituudis 2011. aastal

avaldatud uuringus leidsime, et kui muude ilmastikutingimuste (õhusoojuse jms) mõju uuritavate emotsioonidele oli pigem väheoluline, siis päikesevalguse suurenes väsimus vähenes ja positiivsed emotsioonid võimendusid. Sügisel valgushulga vähenemisel peaks loogiliselt võttes olema vastupidine efekt. Pideva kurnatuse, unevajaduse ja söögiisu seisundis leiavad end aasta lõpus paljud põhjamaalased. Siin võib aga tegemist olla pigem normaalse reaktsiooniga karmiks muutunud keskkonnaoludele.

Ebatavaline kurvameelsus

Kui sügistalvine meeleolulanngus on nii tõsine, et hakkab häirima töövõimet ja lähisuheteid, võib kahtlustada sesoonse depressiooni. Selle all kannatajatel ilmnevad sügiseti kindlad sümptomid, mis kestavad läbi talve ja leevenevad kevade saabudes. Tekkida võivad ebavaline kurvameelsus ja keskendumisraskused. Unevajadus ja söögiisu suureneb, samal ajal kui energiat ja sotsiaalset suhtlust on vähem. Üks märk võib olla ka varem naudingut pakunud tegevuste vastu huvi kaotamine.

Kuigi sesoonse depressioon on kõrgemal laiuskraadidel levinum kui ekvaatori lähedal, ei taba psüühikahäire mõõtu talvemasendus kaugeltki kõiki eestlasi. Erinevatel andmetel hinnatakse sesoonse depressiooni esinemissageduseks kuni 10% – rohkem naistel ja nooremal inimestel.

Foto: Eero Vabamägi

Uuringud on näidanud, et ebameeldivad sümptomid taanduvad, kui inimesed viibivad regulaarselt päevavalguse käes. Ent pooleks aastaks lõunasse kolimine ei ole siiski ainus väljapääs. Järjest enam pannakse rõhku ka kunstliku valguse ärakasutamisele. Masendus- ja kurnatustunde leevendamiseks soovitatatakse peale psühhoteeraapia üha sagedamini ereda valguse teraapiat, mille tarbeks töötatakse välja spetsiaalseid lampe.

Püüa päikest

Sisevalgustuse puhul on oluline inimese ööpäevarütmidega adekvaatse kooskõla saavu-

Ebapiisav valgustus võib elukvaliteedile ebasoodsat mõju avaldada.

Pimedatel kuudel kogetakse rohkesti negatiivseid emotsioone.

tamine: kas on aeg ärkvel olla või magada. Teisalt loevad ka situatsioonist lähtuvad eesmärgid: kas soovitakse keskenduda või hoopis lõõgastuda. See, kas kodus ja tööl täisvõimsusega säravad lambid inimesi õnnelikumaks muudavad, on kaheldav, kuid pidev hämaruses viibimine võib küll häirida aju ööpäevarütmidega seotud ainete tasakaalu. Kas kokkuhoiu mõttes või mõnel muul põhjusel regulaarselt ebapiisava valgustusega ruumides viibimine võib kokkuvõttes elukvaliteedile ebasoodsat mõju avaldada. Eelkõige puudutab see siiski inimesi, kellel on suurem sesoonse meeleoluhäire tekke risk.

Nüüd, kui päev jälle jõudsalt kukesammude võrra pikemaks venib, on taas rohkem võimalusi loomulikku päikesevalgust püüda. Tasuta saada olevate võimaluste hulka kuuluvad näiteks värskes õhus kõndimine või tubastes oludes päikesepoolse akna lähedusse hoidmine. Kergeimal moel alanenud meeleolule mõjub hästi sotsiaalne toetus, mida pakuvad lähedased suhted pere ja sõpradega. Tõendust on leidnud ka mõõduka füüsilise aktiivsuse positiivne toime. Tegelikult võibki pimedate-külmade kuude meeleolulanngus tuleneda mitte niivõrd sellest, et kogetakse rohkesti negatiivseid emotsioone, kuivõrd sellest, et positiivsete tunnete ammutamise võimalusi leitakse soojade kuudega võrreldes oluliselt vähem. ●

KOMMENTAAR

Kodud on liiga hämarad

Merike Hirvoja,
sisekujundaja

Inimesed unustavad elektri kokkuhoiu tuhinas ära, kui oluline mõju on heal valgustusel meie kliimavõõrtes tervisele ja meeleolule. Elektrienergia kokkuhoid ei tähenda, et peaksime oma igapäevaseid toimetusi tegema hämaras või küünlavalgel.

Paljud kodud on liiga hämarad ja ebapiisava valgustusega. Ühest laevalgustist ruumi kohta ei piisa. Sellega saab küll tuppa üldvalguse, kuid puudub võimalus valguslahendusi varieerida. Mitmekülgne valguslahendus on väga oluline, et ruumis saaks tegeleda eri tegevustega – olgu see siis käsitöö, lugemine, telerivaatamine või mõni muu kodune toimetus.

Valgus mõjutab tervist rohkem, kui oskame aimata. Näiteks öhtul liiga eredas valguses viibimine võib tekitada unehäireid. Mõttekas on kombineerida mitut eri tüüpi valgusallikaid: sein-, riuli-, põrand- ja lauavalgusteid. Kõiki lampe ei pea ju kohe välja vahetama. Uusi, säästlikke ja kvaliteetseid lampe soetades tehakse investeering pikaks ajaks.

HILLAR METSA METSIK MAAILM

KOMMENTAAR

Elektrivalgusega väsimust ei tõrju

Marge Heinoja-Ventsas,
valgusravi spetsialist

Talvemasenduse sümptomid tabavad eestimaise pika talveaja jooksul vähemal või suuremal määral kõiki. Väsimuse lühikestest valgusvaestest päevadest, kui väljas on ootamatult kottipime, aga osa päeva- toimetusi veel tegemata. Ajataju kadudes kipume hirmsasti rügama ja keha jõuvarud ei jõua järele. Lõunamaareisilt

Elektrivalgusega väsimuse tõrjumise eelistus on inimesetult kottipime, aga osa päeva- toimetusi veel tegemata. Ajataju kadudes kipume hirmsasti rügama ja keha jõuvarud ei jõua järele. Lõunamaareisilt tulijaid võib pimedus jalust maha niita.

Me ei liigita oma väsimust alati talvemasenduseks. Tegelikult ei ole me ju haigeid, ainult maailma pimedusse mattu-

misest häiritud. Kevadeks on immuunsüsteem pikast rüsemisest nõrgenenud ja võitleb viirustega. Kui päike hakkab särama, taanduvad kõik haigused, elu lööb taas tärkama ja igasugune masendusekübeke kaob.

Elektrivalgusega väsimuse tõrjumise eelistus on inimesetult kottipime, aga osa päeva- toimetusi veel tegemata. Ajataju kadudes kipume hirmsasti rügama ja keha jõuvarud ei jõua järele. Lõunamaareisilt tulijaid võib pimedus jalust maha niita.

Kas keha tugevamat valgust vajab või mitte, seda tunneb igaüks ise. Töökoht vajab kindlasti head valgustust. Valgustorudega kontor mõjub rohkem laoruumi,

messihalli või kasvuhoonena. Sellepärast vaevlevad kontoritöötajad oma valgustuse käes.

Valgus ei ole täisspektriline loomulik päevavalgus, vaid saastunud kolmetipulise sinise-rohelise-punase spektriga ebaloomulik valgus. See on parem välja lülitada kui kannatada peavalude käes. Ereda valguse teraapialamp valgustab ilusti kogu tööpinda ja annab töötegitajale rohkelt energiat, loominguulist särtsu, positiivsust, rõõmsameelsust. Tänapäeval tasuks vaadata pigem ereda valguse teraapialampide poole, mis on Eestis viimastel aastatel ülipopulaarsed nagu Soomeski.

UIMASTITEST

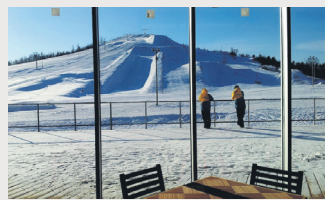
Vähemalt iga kolmas Eestis 15–16-aastane noor on elu jooksul proovinud mõnda narkootilist ainet.

TERVISE ARENGU INSTITUUDI OSAKONNAJUHT **ALJONA KURBATOVA** (ERR)

SUUSAKESKUSEST

Eriti suurt huvi on märgata Peterburi reisikorraldajate ja turismifirmade poolt, kellest paljude esindajad on tänaseks ka juba Kiviõlis kohal käinud.

KIVIÕLI SEIKLUSTURISMI Keskuse juht **JANEK MAAR** (VIRUMAA TEATAJA)

HÜMNIST

Paljudel eestlastel, kes on üle elanud Vene okupatsiooniaja, on hümniks Ernesaksa/Koidula „Mu isamaa on minu arm“.

RAKVERELANE **ÜLLE KASK** (POSTIMEES)

IT-AJATEENISTUSEST

Tegelikus relvastatud konfliktisituatsioonis on IT-inimestest kasu ka vaid senikaua, kuni on elekter ja internet.

INTERNETIAKTIIVIST **SIIM TUISK** (POSTIMEES)

UUEST õppeaastast peavad kõik sisseastujad ületama sama lävendi

Kui avatud peaks olema ülikoolid?

Indrek Reimand

Haridus- ja teadusministeriumi kõrghariduse ja teaduse asekancler

Kahetsusväärsel kombel on ülikoolides sees ja neist väljaspoolgi viimasel ajal liikunud mitmed kõrgharidusreformi jõustumisega seotud müüdid. Näiteks on väidetud, et reform pidavat sulgema avatud ülikooli ukseid ning elukestval õppel on nüüdsest lõpp. Eriti kippus see müüt levima Tartu ülikoolis, samas kui Tallinna tehnikaülikool ja Tallinna ülikool siin suurt probleemi ei näinud.

Sügisel ülikoolidesse sisse astuvad ja täiskoormusel õppima asuvad üliõpilased saavad eestikeelsetel õppekavadel õppida tasuta. Lisaks rakenduvad neile ka vajaduspõhised õppetootused – tautaks on harva nähtav ühe toetuse eelarve kahekordne kasv. Õppetootused, mis vastavalt leibkonna sissetulekule on

vahemikus 75–220 eurot kuus, kompenseerivad senise süsteemi nõudlikumaks muutumise.

Seega asuvad kõik täie innuga ja normkoormusel õpingutele pühenduda soovivad noored teadmisi omandama nii

Raha eest ei saa osta madalamat lävendit ja hinnaalandusega diplomit.

nagu see aegade algusest on käinud. Kuid enam pole esimese ja teise klassi tudengeid, üliõpilasi ei jagata riigieelarvelisteks ja riigieelarvevälisteks. Raha eest ei saa osta madalamat lävendit ja hinnaalandusega diplomit.

Kõikuv kvaliteet

Veidi rohkem muutub olukord nende jaoks, kes soovivad õppida töötamise kõrvalt, omandada uut kvalifikatsiooni või lisateadmisi. Kõige lihtsam on asuda täiendõppesse. Ülikoolid pakuvad ka ekster-niprogramme, kus on võimalik jõuda akadeemilise kraadi omandamiseni ja saada vastav diplom. Elukestva õppe raamides lisandub palju uusi ja uudseid õppevõimalusi. See on loomulik ja elementaarne, sest maailm muutub kiiresti

ja sellega peavad kaasas käima ka, või õigemini, eelkõige ülikoolid.

Rohkem probleeme on ülikoolid tekitanud õppevormi ümber, mida on tavakeeles nimetatud avatud ülikooliks või kaugõppeks, sest formaalselt õpiti küll täiskoormusel, aga tegelikult mitte. Kaugõppe valinud õppurid võtsid ühe nädalavahetusega läbi sama mahu, mida teised õppisid nelja nädala jooksul. Õpiti justkui samal õppekaval, sama tempo ja koormusega, kuid miskipärast tavaõppel tehti kuu aega iga päev auditoorseid ja iseseisvat tööd, samas avatud ülikoolis mahutati see kõik paari päeva sisse.

Kaugõppes võeti nädalavahetusega läbi maht, mida teised õppisid neli nädalat.

Pinna kvaliteediprobleemidele oli kobestatud ja kahjuks need ka realiseerusid. Ülikoolides oli kuulda arutelu, mis viisid lennukate mõtete ni nagu tuleks avatud ülikoolis anda välja teistsuguseid diplomeid – selle mõtte realiseerimine annaks signaali, et lõpetanu pole saanud täisväärtuslikku diplomit, küll

aga hoolega tasunud oma õpingute eest.

Kindlasti on ebaaus üldistada, et kõik avatud ülikoolis välja antud diplomid ei vastanud nõuetele. Samas ei olnud tegu eraldi õppekavade-ga, vaid lihtsalt sama õppekava kiirendatud korras läbimisega. Nii võis tööturule sattuda väga erineva ettevalmistuse, kuid identse diplomiga spetsialiste.

Kõigile sama lävend

Uuest õppeaastast peavad kõik sisseastujad ületama sama lävendi. Seejärel saavad valida ise, mis koormusel õpivad. Osakoormusel õpe võib tähendada nädalavahetustel, kindlatel päevadel õppimist või õhtuloenguid – õppejõud ja üliõpilased lepivad õppevormis ise kokku. Oluline on, et nüüd on kõik üliõpilased ühtmoodi üliõpilased.

Ilmselt on liigeses konservatiivsuses siiski teatud oht, mistõttu võib küsida, kui otsustatakse on nõukogudeaegse kaugõppe baasil tekkinud õppevormi säilitamine 21. sajandil. Ehk oleks võimalik inimesekesksem lähenemine, kui arvestada täiskasvanud õppijate varasemaid töö- ja õpikogemusi ning kasutada e-õppe võimalusi ja muid paindlikke lähenemisi. ●

LUGEJA KIRI

Kojujääjad maksavad

●●Eestist tühjaksjooksmise avalikul arutelul on jäänud arusaamatuks selle pikaajalisem majanduslik mehhanism.

Me elame paljuski euroabirahadest. Need tulevad riiki, käivad riigimajandusest paar korda läbi ja lahkuvad taas importkaupade eest tasumisel või välismaistesse pankadesse. Mahajääjate arvamus, et las lahkuvad, ei ole kahjuks pädev. Keskklassi alumise otsa jaoks on oluline aru saada, et kui lahkuvad need, kel on paha, hakkab paha järgmistel.

Kuidas seda olukorda muuta? Kahjuks ei piisa siin „kaasamisest ja hoolimisest“. Ei piisa, kui neli viiendikku kuulab presidendi kõnet ja noogutavad. Ei piisa ka *startup*’ist ega e-majandusest.

Kümnis Rootsi kuningale

Majandushoovad, mis keerkaks Eesti (ja teiste äärealade) majanduse stiilil teise lehekülje, peavad hõlmama natuke suuremaid kapitalivoogusid. Ühe näitena võiks tuua nõude pensionifondidele hoida sel alal välismajandusbilanssi – investeerida üksnes kohaliku toomisse, kuniks pensionifondide kaudu Eestisse toodud investeringute hulk ületab siit lahkunud kapitali.

Seadusega kehtestatud nõue hoida tootmisinvesteringute kaudu pensionifondide välisbilanssi, avaks võimaluse kohalikele klastritele, kus üksikute importtoorainet töötlevate eksportivate ettevõtete vahele luuakse uued – tulemusena peaksime tööstusriigile kohaselt importima odavat toorainet, töötleva seda kohalikus tarneahelas ja eksportima lõpptooteid oma kaubamärgi all.

Teise näitena võiks tuua pangandusturu avamise konkurentsile: pangautomaatide võrgu riigistamine, saavutamaks Soome olukorda ja aktiivse kampaania, ärgitaks inimesi viima oma laenu pankadesse, kust ei lahu 10 protsenti käibest emamaale. Avalik kampaania – ära maksa kümnist Rootsi kuningale.

Tühjaksjooksmise vältimiseks tuleb muuta olukorda, kus Eestist lahkub Rootsi just täpselt see summa, mis Brüsselist Eestisse. Me jätsime kriisialajal viisakalt Rootsi pangad põhja laskmata ja omad laenu nullimata, loodame, et ei pea seda nüüd kahetsema.

Elmer Joandi

Varem samal teemal:

Tiit Tammaru, Raul Eamets, Allan Puur: „Riik vaba, rahvas läinud?“ 5.3, EPL

HIIGELPALKADE seos sisulise panusega on sageli nõrk

Tippjuhitud tuleb panna ka kahjumeid sööma

Villu Zirnask

arvamustoimetaja

Šveitsi äsjasel rahvahääletusel sai ülekaaluka poolehoiu ettepanek piirata tippjuhtide töötasu ja keelustada ülisuured lahkumishüvitised. Ei pea olema vasakpoolne, et seda plaani põhimõtteliselt õigeks pidada.

Kõigepealt mõotkavast. Šveitsi rahvahääletuse ajenda-

diks olid juhtumid nagu Novartise endise juhi Daniel Vasella lahkumise näide. Ta sai 2011. aastal koos lisatasudega palka 12 miljonit eurot ja tema lahkumishüvitiseks oli ligi 59 miljonit eurot, millest Vasella avalikkuse pahameele survele küll loobus. Võrdluseks: Eesti viimase aja kõige skandaalsem palk on olnud Tero Taskila 33 300 eurot kuus (ehk 400 000 eurot aasta arvestuses) ja ligi 100 000 eurot lahkumishüvitiseks.

Arvestades Šveitsi ja Eesti tavatöötajate palgataseme erinevust, samuti Novartise ja Estonian Airi erineva suuruse, oli ka Taskila palk kopsakas, aga vähemalt inimlikult hoomatava suurusega. Aga 12 miljonit eurot? Milleks inimesele 12 miljonit euro suurune aastapalk?

Suhteliselt lihtne on ette

kujutada, kuidas näiteks 10 800 euro suurune kuupalk (nagu Sandor Liivel) enda ja oma pere elukvaliteedi parandamiseks ja tuleviku kindlustamiseks mõistlikult ära kasutada. Teatud palganumbri

Sadu kordi väiksemate palgatasemete puhul räägitakse, et palk on kehv motivaator.

alates ei ole sisukas kasutamine enam võimalik, seda ületav raha läheb pahatihti mõttetule luksusele ja ärplemisele.

Paralleeli saab tõmmata investeerimismaailmaga – kui fondijuhile antakse investeerimiseks liiga palju raha, siis ei oska ta sellega midagi tarka teha. Palgapiiirangute vastased räägivad motivatsioo-

nist ja riskijulgusest, mille piiirangute kehtestamine juhtidelt ära võtab.

See argument on nõrk. Lihttöötajate puhul räägitakse ju juba sadu kordi väiksemate palgatasemete puhul, et sealt edasi on palk kehv motivaator, mis ainult lühikeseks ajaks tööle pühendumist suurendab. Ega tippjuhtidegi puhul teisiti ole. Palganumber on lihtsalt kujunenud põhiliseks mõõdupuuks, millega juhid enda väärtust teiste omaga võrdlevad, sisulise tööpanusega on seos tihiti nõrk.

Tulemus polegi tähtis?

Näiteks Amazon.com’i juht Jeff Bezos on Harvard Business Review viimases numbris avaldatud uuringu järgi maailma parim elav juht ettevõtte börsiväärtuse (ja seega ka akti-

sionäride rikkuse) tõusu järgi 1997–2010 (Bezost edestas ainult lahkunud Steve Jobs). Aga ajakirja Forbes Ameerika tippjuhtide palgaedetabelis aastal 2012 on Bezos alles 470. kohal.

Bezose positiivne, Vasella ja Taskila negatiivne näide ning hulk teisi viimase 15 aasta juhtimiskandaale on selge märk sellest, et tippjuhtide palgakorraldus vajab suuremat remonti.

Üks möödunud aastal Briti börsiettevõtete kohta avaldatud uuring leidis näiteks, et seos juhtivtöötajate tasu ja ettevõtte tulemuslikkuse vahel on kõigis majandusharudes nõrk. Teisisõnu maksti juhtidele hästi sõltumata töötulemustest.

Nicholas Talebi sõnadega: peame sundima ettevõttejuhte ka kahjumeid sööma. ●

LADYFEST ALUSTAB TÄNA

Täna kell 18 algab Kirjanike Majas naiskultuuri festival LadyFest. Festival kestab neli päeva ja koosneb kultuurisündmustest, õpitubadest ja vestlusringidest. Festival lähtub ideest tut-

vustada naisautorite loomingut ja keskendub naiseks olemisele isiklikus ja ühiskondlikus kontekstis. Kava: facebook.com/ladyfesttallinn või ladyfesttallinn.blogspot.com EPL

DND EESTIKEELNE SINGEL

Inglismaa-Eesti rokkansambel DND annab aprillis välja oma esimese täiesti eestikeelse albumi. Kuula singlit „Sein oli vahel” Youtube’ist: www.youtube.com/watch?v=xqKZ7y416ng EPL

VENE DOKFIMID TALLINNAS

Vene Teatris alustatakse dokumentaalfilmide sarja „КИНО. DOC”. Kinoõhtutel esitletakse publikule Vene uue laine dokumentaalfilme. Vaatajatel on võimalus kohtuda tuntud, koha-

ti isegi skandaalsete Vene dokumentalistidega. Filmiõhtute sari algab 14. märtsil kell 22 Peegli-saalis dokumentaalfilmiga „Talv, mine ära!” („Зима, уходи!”, 2012). EPL

lidne merevaigutee siitmailt Itaaliasse on taaskord avatud

Roomas Villa Giulias on 10. märtsini avatud etruskide ja Balti riikide merevaigunäitus.

Agnes Ojala
kultuur@epl.ee

Äsja tegevust alustanud Itaalia Eesti seltsi eestvedamisel panid Villa Giulia etruski muuseum ning Eesti ja Leedu saatkond kokku näituse, kus näeb kõrvuti arhailisi etruski ehteid, amulette ja merevaiguga kaunistatud esemeid ning Balti riikide tänapäeva kunstnike töid. Näitust külastades saab kiiresti selgeks, et viimasel ajal meil üsnagi unustuse hõlma vajunud materjalist valmivad meistrite käe all imeilusad ehted, nipsasjakesed ja muud huvitavat.

Antiikajal oli merevaik Vahemere rahvaste seas väga hinnatud. Läbikumav, hõõrumisel staatilist elektrit tekitav, põletamisel vaigu lõhna eritav, kerge ja soe merevaik oli ahvatlev vääriskivi. Usuti, et sel on maagilised võimed, see kaitseb kurja eest ja ravib haigusi. Kuna merevaiku leiti kohalikest rannadest harva, oli see kallis ning kättesaadav vaid rikkastele ühiskonnakihtidele.

Mõju mütoloogiale

Roomas korraldatud näituse ajaloolised etruski esemed on pärit 8.–7. sajandist eKr, ajast, mil praeguse Itaalia alal kasutati peamiselt just Läänemere äärest pärit merevaiku. Väärt kivimit viidi lõunasse mööda suuri Euroopa jõgesid jooksivaid merevaiguteid. Nüüd, kui Balti riikide esindajad töid oma tänapäeva meistrite tööd Itaaliasse, jõudsid laiema publiku ette ka haruldased, kaua arhiiviruumides varjul olnud etruski juveelid. Seega on ühise ettevõtmisega taas sisse tallatud aastatuhandete tagune rada.

Näituse üks korraldajaid, Itaalia Eesti seltsi asutaja ning Rooma Eesti saatkonna pressija kultuuriesindaja Ülle Toode selgitas, et itaallased on meie iidsetest kultuurisidemetest väga huvitatud. „Projektiga, mis hõlmab nii näitust, Balti

riikide kultuuripäevi, kontserte kui ka muid sündmusi, soovisime tutvustada Läänemere idakaldal elanud ning etruski aladele merevaiguga kaubitsenud põliste rahvaste ajalugu, etnograafiat ja kultuuri. Samuti tahame sellega panna aluse Balti riikide ja Itaalia teadlaste koostööle,” sõnas ta.

Tihedamaks teaduskoostööks on ka põhjust. Kunagise merevaiguteega seotud kokupuudete tõttu võivad põhjamaade rahvaste uskumused ja müüdid olla märkimisväärselt mõjutanud itaalia ja kreeka mütoloogiat. Sellistest sidemetest kirjutas Lennart Meri juba 1976. aastal oma tähtses „Hõbevalge”, mida sama

Antiikajal usuti, et merevaik kaitseb kurja eest ja ravib haigusi, ja oli vaid rikkastele.

ettevõtmise raames praegu ka itaalia keelde tõlgitakse.

Projekt on Itaalia kultuuriringkondades ja isegi kõrgema tasandi poliitikute seas head kõlapinda saanud. „Itaalia Vabariigi president Giorgio Napolitano tõi seda oma aastalõpukõnes diplomaatidele eeskujuks kui viljakat Euroopa riikide koostööd,” märkis Eesti Rooma suursaadik Merike Kokajev. Ta lisas, et sel aastal tomub Villa Giulias veel mitu põnevat sündmust, kus on kavas tutvustada muistsete eestlaste ja läänemere rahvaste kultuuri. Kõik need üritused on pühendatud ka Eesti Vabariigi 95. aastapäevale. ●

-1- Jaan Pärna merevaigust, laavakivist ja kullatud hõbedast kaelakee „Cleopatra” -2- Kullaga kaetud ja merevaiguga kaunistatud rinnaehe 7. sajandist eKr, leitud Palestiinast ühest matmispaigast. -3- Sigitas Virpilaitse merevaigust, malahhiidist ja kullast kaelakee „Kroon” -4- Merevaigust nikerdatud looma- ja inimkujulised kaelaripatsid 7. sajandist eKr, leitud Satricumist ühest matmispaigast.

Fotod: Villa Giulia muuseum

Hüljatud tüdruk Victoria (Megan Charpentier)

Kaader filmist

Õudne Mamma tuleb külla

Arvustus

Kaarel Kressa
kirjandustoimetaja

Stiilse pildikeelega lugu kahest väikesest tüdrukust, kes leiavad hüljatud maamaja jäetuna endale kummalise kaitsja.

Hispaania lavastaja debüütfilmi reklaamitakse selle produtsendi, Guillermo del Toro nime abil, mis ei kõla üleloomuliku ainesega sünges õuduka puhul üldse halva reklaamina. Selle filmi valmimise eest vastutabki kõige rohkem del Toro, kes arvas, et noor ja tundmatu Andrés Muschietti peaks oma 2008. aastal valminud kolmeminutilise ja hispaaniakeelse lühifilmi „Mamma” Hollywoodis sama nime all täispikana üles võtma. Seda vaatamata asjaolule, et „Mamma” oli Muschietti jaoks üldse teine lavastatud lühifilm.

Lugu käivitav üleloomulik element on lühi- ja mängufilmi element ühesugune. Kaks väikest tüdrukut (Megan Charpentier ja Isabelle Néliste) jäävad segastel asjaoludel viieks aastaks mahajäetud maamaja ja elavad seal erakutena, kuni nad leitakse ja sugulaste hoolde alla antakse. Tundub aga, et tüdrukute traumad pole päriselt ravitavad ja miski maamajast käib nendega kaasas.

Hirmus on mõte hirmust

Lavastajale kätte antud näitlejad on igati tuntud näod. Laste hooldamise enda peale võtnud onu Jeffrey mängiv Nikolaj Coster-Waldaud teame peamiselt „Troonide mängust”. Tema kaasa osa täidab äsja Oscarist ilma jäänud Jessica Chastain, kelle rollilähenduses on seekord tegelikult rohkemgi „girl power”-it kui terroripõnevikus „00.30”. Nende kahe hooleks jääbki välja selgitada, kes või mis on lapsi kummitav Mamma.

Õvatunde loomiseks kasutab Muschietti üsna konservatiivseid võtteid, kruides pinget üles aeglaselt ja delikaatselt. Lähtutakse eeldusest, et õudust ei tekita niivõrd veritsev laip või tegelase hirmust moondunud nägu kuivõrd mõte sellest, et midagi üleloomuliku võiks üldse juhtuda. See, et me ei tea täpselt, mis see hirmus asi on, mis juhtuda võib, teeb asja vaid hirmsamaks. Nii vanamoodsaks film siiski ei jää, et siin oleksidki vaid kääksuvad ukssed ja hõljudavad esemed – arvutiefektid annavad füüsikaseadusi trotsivate kummituste kujutamiseks laiad võimalused. Tasapisi eskaleeruva õudusloo käigus selgub ka sissetungija tegelik nägu ja eesmärk.

Siin tulebki esile, et kummitusi on lihtsam peljata, kui nad näitavad end vaid silmanurgast ja hetkeks, nii et seda võib ka väsinud pea ja kujutlusvõime arvele kirjutada. Jäävad nad pikemaks kaardrisse pidama ja ehk ütlevad isegi mõned repliigid, siis ei ole asi enam kaugel „Canterville’i lossi vaimust” või noorteseriaalide üleloomulikest tegelastest, kes on valmis väikeses dringis taga teisi vaime taga klatsima.

Aga kokkuvõttes on Muschietti film, mida del Toro omalt poolt kindlasti kõvasti köpitses, mõnusalt sünges ja stiilse pildikeelega. Vastust õudukate ühele põhiküsimusele – kas ja kes pääseb eluga – on raske prognoosida ja lõpp on päris põnev. Korralik, ent mitte midagi revolutsioonilist. ●

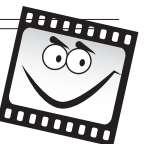
„Mamma”
(„MAMA”, 2013)

õudusfilm

R: Andrés Muschietti

O: Jessica Chastain, Nikolaj Coster-Waldau, Megan Charpentier, Isabelle Néliste

Linastub Forum Cinemas ja Solaris kinodes.

RAJAMEISTRITE LOENG

Spordimuuseumis räägivad täna pikka aega Tartu maratoni suusaradade eest hoolitsenud Arvo ja Assar Kütt rajameistritööd, selle põnevatest seikadest ning viimasest maratonest. **ERR**

CHELSEA ON MAAILMA PARIM

Rahvusvaheline jalgpalli ajaloo ja statistika liit (IFFHS) on koostanud maailma parimatest klubidest edetabeli, mille tipus troonib Londoni Chelsea. Edetabeli koostamisel on arvestatud või-

te ja kaotusi, millest igaüks on võistlussarja tähtsusest sõltuvalt erineva koefitsiendiga. Näiteks võit Meistrite liigas annab 14 punkti ja võit Euroopa liigas 12 punkti. **Delfi**

TOUR DE FRANCE UNUSTAS ARMSTRONGI

Aastatel 1999–2005 maailma kõige hinnataval velotuuril Tour de France võidutsevad, kuid hiljuti keelatud ainet tarvitamist tunnistanud Lance Armstrongil pole kuulsusrik-

ka võistluse ajaloos enam kohta. Värskest valminud tänavu 100. korda toimuva velotouri promovideo sisaldab ka ajaloolist vahepala, milles Armstrongist pole kippu ega kõppu. **Delfi**

Tarvase mäng lõppes täieliku läbipõlemisega

Tarvase võimalused Balti korvpalliliigas poolfinaali pääseda kustusid juba esimesel poolajal.

Jüri Butšakov
sport@ep.l.ee

Rakvere Tarvas pidas eile Balti korvpalliliigas hooaja tähtsaima kohtumise. Veerandfinaali avakohtumises tuli kodupubliku ees võõrustada turniiri tugevaimat, Siim-Sander Vene koduklubi Prienai Rudupise meeskonda.

Mängupildi järgi tundus, et kohtumise tähtsus saatis Lääne-Virumaa mängumehi mõtteis kõik platsil oldud 40 minutit. Vastased võtsid kiire eduseisu ning vormistasid lõpptulemuseks ülikindla 108 : 72 võidu. „Läbipõlemine!“ nentis Tarva peatreener Andres Sõber kohtumise järel. „Nii mängijate kui meiepoolne. Vastased olid täna selgelt kõvemad ja panid ennast kindlalt maksma.“

Rudupis, kes sel hooajal on kohalikus regioonis kok-

ku kaotanud vaid kolm kohtumist – kaks korda Leedu liigas ning korra Balti liigas BC Kalev/Cramole, ei andnud Tarvale hetkekski hingamisruumi. Viie minutiga võeti 13 : 3 eduseis ning sealt edasi nende edumaa alla kümne punkti enam ei langenudki.

Täiuslik mäng

Väljakul oldi Tarvast üle igas mänguelemendis ning lõppstatistika näitas müsti-

tus ka Leedu värvides mänginud Siim-Sander Vene. „Sai alguses väga hästi minema. Kui vahe on juba 20 punkti, on palju kergem visata,“ ütles ta.

Tarva mängustatistika vastupidiselt külalistele rõõmutavat pilti ei näidanud. „Pikad“ Renato Lindmets, Maris Laksa ning Anthony Stewart tabasid kolme peale 21-st kaks ning võtsid kolm lauapalli.

„Teekond poolfinaali on vaba. Vormistamise küsimus. Vahe on liiga suur,“ oli Vene meeskonna tuleviku osas konkreetne. Talle on raske vastu vaielda: korduskohtumine Leedu on Tarva jaoks puhtalt au küsimus.

Meeskonna vastu, kes Vene sõnul sihib Leedu liigas finaali pääsu ning on sel hooajal ka Lietuvos Rytase alistanud, ei ole aga häbiast kaotada. Kuid mitte 36 punktiga, mitte kodus fännide ees ning mitte turniiri veerandfinaalis. ●

„Läbipõlemine: vastased olid selgelt tugevamad ja panid end kindlalt maksma.“

list, 70-protsendilist visketabavust, seejuures kaugelt 20-st 13. Rudupise eest jõudsid kahekohalise punktisummani üheksast mehest seitse, kellest 15 punkti piiri ületasid neli.

„Vastased tegid täiusliku mängu,“ tões Tarva ankur Reimo Tamm. Temaga nõus-

Tarvase sarvilised fännid pidid eile oma lemmikutes pettuma Foto: Hendrik Osula

STATISTIKA

RAKVERE TARVAS

Reimo Tamm 21 punkti, Brandis Raley Ross 18 punkti, Juris Umbraško 17 punkti.

PRIENAI RUDUPIS

Gediminas Orelik 21 punkti, Arturas Milaknis 20 punkti, Siim-Sander Vene 15 punkti, 6 lauapalli, 3 söötu, 2 vaheltlöiget.

ASDAS

Balti liiga veerandfinaal

Rakvere Tarvas – Prienai Rudupis 72 : 108 (31 : 54)

Resultatiivsus: Reimo Tamm 21, Brandis Raley-Ross 18, Juris Umbraško 17, Gediminas Orelik 21, Siim-Sander Vene 15 punkti

Lauapallid: 23 – 42, blokid: 3 – 3, vaheltlöiked 10 – 9.

Korduskohtumine: 9. märtsil

Ujuja Triin Aljand vigastas õnnetult jalga

Eesti esiujuja peab ettevalmistusse tegema pikema pausi, et taastuda lausa kahest löikustest.

Aet Süvari
aet@ep.l.ee

Eesti parimat naisujujat, möödunud aasta parimaks nais-sportlaseks valitud Triin Aljandit saadab ebaõnn. Kui mullu tuli tal maadelda ületreeningu ja haigustega, siis nüüd jääb ettevalmistusse pikem paus, sest taastuda tuleb kahest jalaooperatsioonist.

Vasaku jala kannakõõlus, mis on Aljandile häda teinud juba pikemat aega, oleks pidanud korda saama selleks neljapäevaks plaanitud löikusega. Paraku tuli see operatsioon edasi lükata ja Aljandil esmaspäeval löikuslauale heita hoopis teise jala tõttu.

Ujuja sõnul juhtus kõik üsna ootamatult. „Reede õhtul käisin Rakveres kohalikele lastele ujumise näidistundi andmas. Basseini hüpatas libises käsi käsipuult, maandusin ebaõnnestunult, lõin jala vastu basseini põhja ära. Väga õnnetu õnnetus,“ rääkis Aljand hetkest, mis ta mõni päev hiljem operatsioonilauale viis. Kohe ei hakanudki jalg hirmsasti valutama, kuid hiljem läks paiste ja siis ei saanud sportlane sellele enam astuda. Nii pöördus Aljand ülelele hommikul Mustamäe haigla erakorralise meditsiini osakonda. „Seal tehti pilt, kust oli näha, et metatarsaalluu on pooldeks ja arst ütles, et kohe samal õhtul saaks teha ka löikuse.“

Aljandit opereeris doktor Kaspar Rõivassepp, kes

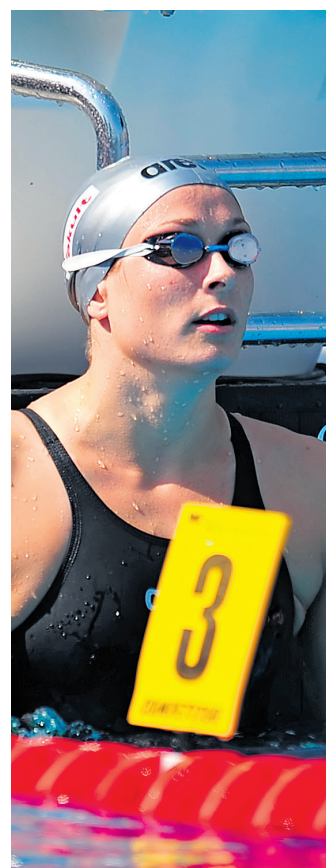
intervjuus rahvusringhäälingule ütles, et sportlasele murdus õnnetuse tõttu parema jala kanna- ja varbaluid ühendav viies metatarsaalluu, mis löikuse käigus fikseeriti plaadi ja kruvidega. Koju pääses sportlane siiski juba õhtul pärast operatsiooni. Triinu jalg on

Triin Aljand
ujuja

Basseini hüpatas libises käsi käsipuult, maandusin ebaõnnestunult, lõin jala ära.

sidemes ja liikumine raskendatud. „Hüppan ringi karkudega,“ sõnas sportlane.

Aljandi kannakõõluse operatsioon lükati edasi seni, kuni parem jalg on nii palju paranenud, et võimaldab keharaskust kanda. Selleks läheb Aljandi sõnul vähemalt kolm nädalat.

Triin Aljandil üks löikus seljataga, teine veel ees.

Foto: AFP / Scanpix

„Aga pole mõtet seda operatsiooni ka kohe teha, sest muidu peaksin üldse ainult ratsatoolis liikuma, seda ma kindlasti ei taha,“ rääkis ta.

Veebruari keskel teatas Aljand, et lõpetab koostöö oma sloveenlasest treeneri Dimitrij Manceviciiga, naaseb Eestisse ja hakkab harjutama koos Siiri Põlluveere grupiga Audenteses.

Päev korraga

Kui reedest õnnetust poleks olnud, oleks planeeritud operatsioon ikkagi treeningpausi toonud. „Kand on mind vaevanud juba eelmise aasta jaanuarist saadik, kuid enne ei saanud seda operatsiooni olümpia ja teiste võistluste pärast teha, kuigi arst soovitas mul selle operatsiooni juba varem ette võtta. Eks näe, kuidas paranemine kulgeb, praegu võtan üks päev korraga ja pikalt ette ei mõtle.“

Mullustel tiitlivõistlustel kaks hõbedat võitnud Aljandi sõnul ei tasu praegu muretseda tänavu juulis toimuva ujumise pika raja MM-i pärast. „Liigun tasa ja targu, pole mõtet nii kaugele ette mõelda.“ ●

Kalev/Cramo eesmärk on kaheksas koht

Pärast seda, kui BC Kalev/Cramo üleeie VTB Ühisliigas Ukraina klubile Azovmaš kaotas, on palju räägitud, mis saab meeskonnast edasi, kui jäädakse tabelis viimaseks.

Klubi presidendi Ivar Valdmaa sõnul ei pruugi see veel tähendada tuleval hooajal eelturniiril osalemist või turniirist sootuks eemalejäämist.

Valdmaa rääkis, et järgmise hooaja osalemistingimused pole veel otsustatud ning kuna Kalev on üks liiga asutajaliige, võidakse arvesse võtta ka regionaalset printsipi. Tema sõnul ei määra klubi osalemist ka tulemus Eesti meistrivõistlustel. See tähendab, et Eestit esindaks liigas ikka Kalev/Cramo. „Regionaalse printsibi kasutuselevõtt on arutluse all olnud ka varem. Siiski pole hetkel veel midagi kindlat,“ selgitas Valdmaa. „Meie eesmärk on jõuda kaheksandale kohale, sest see tagaks liigast raha,“ tões ta. ● **Delfi**

Tiidrek Nurme: kui vaim on tugev, ei kõiguta mind miski

Intervjuu

Andrus Nilk
reporter

Äsja Rooma–Ostia poolmaratonil Eesti rekordile vaid 13 sekundiga alla jäänud jooksja sõnul oli tal seda kerge joosta.

●● **Tiidrek, 21,1 kilomeetrit oli sulle tundmatu distants. Kuidas oma minekuhoogu jälgisid?**

Kogenud jooksjad soovivad: ära vaata poolmaratonis kella, järgi lihaste seisundit ja enesetunnet. Treeningutel sain teada, mis tempoga jaksan joosta, aga pühapäeval ma suurt aru ei saanud, mis rütmiga liigun. Ei julgenud kella vaadata, sest ei tahtnud endale piiri seada. Jooks tundus lihtne, mõtle sin, äkki jookslen liiga aeglaselt. Näinud kümnendal kilomeetril vaheaga, sain aru, et tempo on 62–63 minuti vahel. Siis tuli tõus, mis võttis jalad kangeks, pärast seda kosusin veidi aega.

●● **Mille järgi treeningulaagris Keenias oma kehalist seisundit hindasid?**

Poolmaratoni treening on suure aeroobse mahuga, see on pikamaajooksjale igal juhul kasulik ning aitab hästi läbida ka 10 000, 5000 ja 3000 meetrit. Varem jooksin 2000-meetrised löike neli, nüüd kuus korda. Varem oli ühel treeningul kolm, nüüd neli 3000-meetrise löiku, millele lisasin 1000-meetrise otsa. Novembris jooksin 1000-meetrise löike 3.15-ga, veebruaris juba sama tempoga 40 minutit järjest ja siis sain selgeks, et olen päris hea.

●● **Kirjutasid blogis, et laager Nyahururus mõõdus tormiliselt. Mida see tähendab?**

Kui ma kahel päeval polnud eriti asjalik, otsustasin, et nüüd tuleb puhkenädal. Selliseid otsuseid on üksi raske vastu võtta. Tugevasti harjutades pole sportlase IQ üldjuhul kõrge, vahel oled nagu rumaluke ja võid teha vigu, mida pärast ei jõua ära kahetseda. Samas ei saa ühe treeninguga midagi rikkuda.

Segasid ka väikesed vigastused, aga need olid lühiajalised. Minu jaoks on tähtis vaimne seisund. Juhul kui vaim on tugev, ei kõiguta miski. Kõik, mis juhtub, on normaalse elu osa. Ka halvast asjast saan kasu lõigata. Võib küll juhtuda nii, et ma ei jookse võistlusel hästi, aga see ei tähenda, et ma ei saa seda muusse elusse üle kanda.

●● **Kas treenimisse tuleks suhtuda kui tõusude ja langustega järjepidevasse protsessi?**

Laagris, mis kestab kaks kuud, tekib ikka momente, kui pean

ARVAMUS

Harry Lemberg,
treener

„Tahtsime poolmaratonil kontrollida Tiidreku üldist vastupidavust. Tulemus 1:03.13 kinnitas, et ta oli keskmäästikus Keenias korralikult musta tööd teinud. Hea aja jooksmiseks 5000 meetris peab kindlasti olema selline poolmaratoni tase.”

seisma jääma ja mõtlema, mida saan asjaolusid arvestades nüüd ja kohe kõige paremini teha. Pole vaja kahetseda, miks eilne treening läks tuisi. Mis homme juhtub, ei tea, ja kui midagi halba juhtub, ei hakka pabistama ega ennast süüdistama, vaid võtan selgel meelel seisukoha, et leida protsessis parim jätk. See pole ainult spordi, vaid üks kogu elu saladusi.

Tõsi, päris raske on hetkes olemist praktiseerida, aga see on õpitav. Kristlasena pean tähtsaks palvet, ja mida rohkem ma jumalale mõtlen, seda paremini suudan olla hetkes.

●● **Kasutasid palvet ka poolmaratonil?**

Jumala kaasamine võistlemise oli minu jaoks suur vaimne võit. Mõtlemine lõpptulemu-

Tiidrek Nurme
jooksja

Tugevasti harjutades pole sportlase IQ üldjuhul kõrge ja võid teha vigu.

sele ja muretsemine – säärelihased on juba kanged, aga nii pikk maa veel ees – võinuksid segada. Lahendasin raskeid olukordi palvega, suunasin mõtted jumalale, et ta aitaks olukorda leevendada. Selline suhtumine annab positiivset energiat. Isegi kui tunnen kuskil valu, las see olla, ma jooksen edasi.

Ühel momendil, vist umbes 40-minutilise jooksu järel, oli peas vaid mõte: olen jumalale tänulik, et saan siin võistelda. Jalges oli küll juba raskust, aga tundsin vabadust ja tahtmist veel joosta. Ei osanud finišit nii vara oodatagi. Poolmaraton oli lihtne, see oli meeldiv üllatus. Usun, et olen võimeline kiiremini jooksmas.

●● **Mida staadionijooksudeks kiirema käigu saamine sinult nõuab?**

28. aprillil võistlen USA-s Stanfordis 10 000 meetris, kuhu tuleb palju väga häid jooksjaid. Suures osas tean, kuidas treenida, midagi uut ei hakka leiutama. Eelmise aasta jaanuaris olin väga hea, pidanuksin hallis korralikult jooksmas, kuid siis tulid haigused ja ma ei leidnud kogu hooaja head rütmi. Nii eelmi-

Tiidrek Nurme sõidab peagi treeningupartneri Mukungaga Etioopiase laagrisse. Pildil mehed mullu suvel Elvas treenimas.

Foto: Harry Lemberg

ISIKLIKUKU

Tiidrek Nurme

Kestusjooksja
Sündinud 18. novembril 1985

Eesti rekordid:

●● 1500 m 3:38,59 (2008), ühe miili jooks 3:59,74 (2011) 2000 m 5:06,02 (2008).

Isiklikud rekordid:

●● 3000 m 7:51,63 (2011), 5000 m 13:31,87 (2010), poolmaraton 1:03.13 (2013).

Treener:

●● Harry Lemberg

Klubi:

●● Tartu ülikooli akadeemiline spordiklubi

se kui ka tänavuse talve laagris Keenias riskisime tugeva treenimisega.

●● **Sõidate Etioopiase treenima. Kas otsid Keeniale vahelduseks uusi jooksuradu?**

Keenias käivad presidendivalimised, ei taha sel ajal sinna minekuga riskida (eelmistele valimiste ajal puhkenud mäsudes oli hukkunuid – toim). Saan 10 000 meetriks Etioopias Addis Abebas treenida tartaanil, mida naaberriigis Keenias pole. Mu treeningupartner Mukungaga tuleb ka sinna, seegi on tähtis. Aprilli keskel lendan Etioopiast USA-sse.

●● **Itaallane Stefano La Rosa, kes sind Roomas 51 sekundiga edestas, jooksis mullu Stanfordis 10 000 meetrit 28.13. Kas**

võin oletada, et sul on jalges aeg 28.30?

Võimalik. Minu kui kristlase põhimotiiv pole joosta väga häid aegu ja saada väga kõrgeid kohti. Ma ei saa ju tagada, et keegi teine ei jookse minust kiiremini, ega ka seda, et mitte midagi vahepeal ei juhtu. Saan garanteerida ainult seda, et annan oma tegevuses parima, see ongi elamine jumalale. ●

Täna Delfi Spordis: ManU - Real: suure mängu järelkajad videos, pildis ja kommentaarides

Naine NFL-i? Siiski mitte!

Aastani 2011 oli naistel keelatud ameerika jalgpalli profiliigas NFL kaasalöömisele isegi mõelda. Põhjenduseks toodi mõistagi väga suur vigastuseoht. Ent nüüd on ajad muutunud ja Lauren Silberman (pildil) oli esimene naine, kes tahtis murda NFL-i.

Esialgul tema plaan siiski ebaõnnestus. New Jerseys peetud katsetel osales lisaks Silbermani 36 meest, kes kõik näitasid oma oskusi lõõjatena. Silbermani esimene vise kandus 19 jardini ja teine ainult 13 jardini. New York Daily News kirjutas nigela katse kohta, et isegi kaameramees, kes naise ponnistustesse ülimalt suure irooniaga suhtus, seisus vale koha peal, sest ta ei uskunud, et vise nii napiks jääb.

28-aastane Silberman ise ütles, et teda segas katsetel reievigastus. „Mulle on alati meeldinud väljakutsed, seekord pean tunnistama, et ei saanud hakkama. Tean, et olen enamaks suuteline,” sõnas ta. Paljud ameerika jalgpallist kirjutavad kolumnistid on tõdenud, et nad ei taha küll olla õelad ja naistevaenulikud, aga Silberman tahtis võimatut. Miks? Kas ainult tähelepanu pärast?

Silberman ei ole tegelikult ameerika jalgpalli ühtegi võistluse mänginud, küll aga oli ta Wisconsinis ülikooli eest mängides tavalises jalgpallis üks paremaid naisi. ● EPL

NUMBER

120,6

miljonit dollarit on see summa, mida maksab ameerika jalgpalli profiliiga NFL eelmise hooaja finaalmängus ehk Super Bowlis parimaks mängijaks nimetatud Baltimore Ravensi mängujuhile Joe Flaccolle tema meeskond. Ravens ei paljastanud ametlikult kontrakti üksikasju, kuid kohaliku meedia andmetel lepitati kokku kuue aasta peale just 120,6 miljoni dollari peale.

28-aastane Flacco on NFL-is mänginud viis hooaega, neist seni viimane päädis ka Super Bowl'i võiduga. Seejuures suutis Flacco nelja play-off kohtumise jooksul sõota 11 touchdown'i ning tema sõotu ei suutnud vastased kordagi vahelt võtta. Delfi

8. MÄRTS KELL 20:30

BERLINER PHILHARMONIKER

LIVE IN CINEMAS

Dirigent **Andris Nelsons**
Kavas: **Mozart, Wagner ja Šostakovič**

Otseülekanne Berliini Filharmooniast kinos Coca-Cola Plaza
Piletid ja lisainfo: www.forumcinemas.ee

Technology Associate **SONY** **FORUM DISTRIBUTION** **UNITEL CLASSICA** Our Partner Deutsche Bank

Foto: Marco Borggreve

TÄNA KINOS ARTIS:

igal kolmapäeval kell 11:30 | Filmikava vaata: www.kino.ee

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

BEEBI-KINO
väärt filmid värskele vanemale

SUURED LOOTUSED

POPULAARNE TÜDRUK

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO SÕPRUS

ARMASTUS

06.03	Suured lootused	10:30 15:20 20:35	Anna Karenina	13:30
	Beebikino: Kokoko	11:30	Elavad pildid	16:00 21:00
	Populaarne tüdruk	13:00 18:50	Teispool mägesid	17:45

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

06.03	Heino Eller: Quinta Essentia	16:30
	Armastus	18:30
	Just nagu armunud	21:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

Danske Bank
New Standards

1.02-24.03

TALVE JAZZ

P 10.03 kell 17.00
Kumu auditorium

VALTER OJAKÄÄR 90
RAIVO TAFENAU ANSAMBL & LIISI KOIKSON

Piletid hinnaga 12.- ja 9.- Piletilevist!
Jazzkaare info 666 0030 ja piletid@jazzkaar.ee.
www.jazzkaar.ee

KAFO ERGO ●●● EestiPäevaleht

TALLINNA LINNATEATER

Eesti filmi laulud
22., 23. aprillil 19.00

Meie, kangelased
8., 9. aprillil 19.00

Keskööpäike
18., 19. aprillil 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

6.märtsil kell 18.00
POETESSID JA TÖLKIJAD

Ladyfest'i kirjandusõhtul loevad naised oma luulet ja mehed tõlkeid hiina, Jaapani, poola, saksa ja Iraagi-ameerika naiste loomingust. Esinevad DORIS KAREVA, VERONIKA KIVISILLA, SVETA GRIGORJEVA, MARILIJN VASSENIN ja MAARJA KANGRO; HENDRIK LINDEPUU, HASSO KRULL, KALJU KRUUSA. Klaveril KADRI-ANN SUMERA.

Kostitab Euroopa Komisjoni Eesti esindus.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2 eurot, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1 euro

Eesti Kirjanike Liit

KOLM PRÄÄNIKUT

8. märtsil kell 17.00
astuvad Lastekirjanduse keskus (Pikk tn 73) üles Kultuurkapitali lastekirjanduse auhinna nominendid KRISTIINA KASS, EVA KOFF ja JAANUS VAIKSUU. Oodatud on väikesed ja suured!

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

GYÖRGY DRAGOMÁN
VALGE KUNINGAS

Sarja „Areeni bestseller“ 3. raamat

GYÖRGY DRAGOMÁN VALGE KUNINGAS

„Valge kuningas“ koosneb novellidest, mis illustreerivad tõetruult suureks kasvamise rööme ja alandusi, moodustades tervikuna paljutahulise ja unustamatu portree elust ängistavas riigis, mis tegelikult võiks olla mis tahes endise Nõukogude Liidu maa.

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

EESTI EKSPRESS RAAMAT

areeni bestseller

Eesti Ekspress
RAAMAT

Sarja „Areeni bestseller” 1. raamat
TOM RACHMAN
IMPERFEKTSIONISTID

Vaimukas, intelligentne, satiiriline, lõbus ja kaastundlik ühekorrage; eriti sobilik lugemine ajal, mil ka Eestis võitlevad ajalehed ellujäämise nimel. (Priit Hõbemägi)

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

areeni
bestseller

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Eesti Metsamaakler
ostame

METSAKINNISTUID JA RAIETÕIGUST
www.metsamaakler.ee

andres@metsamaakler.ee
7446655, 5285038

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutused.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Teenused

• **KAARDID ENNUSTAVAD** Tel 9001727
24 h, h 1,09€/min www.ennustus.ee

Laen

• **Laen kinnisvara tagatisel.**
ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln.
648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Müük

• **Küttepuid, brikett.** Tel 654 1100

Koolitus

• **On veel viimased vabad kohad 25. märtsil algavale Täiskasvanute koolitaja koolitusele.** Koolituse toimumise koht Lastekodu 43, Tallinn. Nanny Koolitus on Eesti Töötukassa koostööpartner. Lisainfo www.nanny.ee Tel 520 1201.

Teated

• **Lääne prefektuur** tuvastab sileraudset kaheraudset püssi kalibri 16 nr 109464-53. Relva omanikul või valdajal pöörduda kuue kuu jooksul kuulutuse ilmumise päevast Lääne prefektuuri aadressil: Pikk 18, Pärnu, tel. 444 6632.

• **Padise Vallavalitsus müüb avalikul suulisel enampakkumisel:** Padise vallale kuuluva Üunapuu kinnistu asukohaga Harju-Risti küla Padise vallas Harjumaa, kinnistusregistri registrios number 13794002, katastrilüksuse tunnus 56201:003:0969, pindala 6078 m², maakasutuse sihtotstarve 100% elamumaa (hoonestatud), alghinnaga 39000 eurot; Enampakkumine toimub 22. märtsil 2013 kl 15.00 Padise Vallavalitsuses volikogu istungite ruumis Padise külas Padise vallas Harjumaa. Kinnistu ostuhind tuleb tasuda täies ulatuses enne müügilepingu sõlmimist. Müügilepingu sõlmimisega seotud notaritasu ja riigilõivu tasub ostja. Enampakkumise tulemused kinnitab volikogu ühe kuu jooksul pärast enampakkumise toimumist. Enampakkumise osavõtutasu on 50 eurot ja tagatisraha 200 eurot, tasumine enne enampakkumise algust Padise Vallavalitsuse kontole 1120178374, selgituses objekti nimi. Info 608 7810, 512 7599, 5342 7166, www.padise.ee, www.kv.ee, www.city24.ee

TALLINNA KREMATOORIUM

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringelt kogu Eesti piires. Tuhastamismatus soodsaima hinnaga. Kõik matuseteenused. **KAKS KABELIT.** Suurim urnivalik Eestis. Tel 623 8808 24h www.krematoorium.ee

Mälestame kolleegi
ELSA PIHEL GAS
ja avaldame kaastunnet lähedastele

Securitas Eesti AS

Avaldame kaastunnet Riiva Juhkentalile
ISA
surma puhul

Soome suursaatkond Tallinnas

Avaldame sügavat kaastunnet lähedastele kalli
HELDIN-MARIS ELMIKU
kaotuse puhul

Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon

Meie siiras kaastunne Hedi Lillemetsa kalli
VANAEMA
kaotuse puhul

Seesam Kindlustus

Avaldame sügavat kaastunnet Raivi Petaile Isa
PEETER PETTAI
kaotuse puhul

töökaaslased AS Kiviluksist

Teatame sügava kurbusega, et on lahkunud meie armas õde, tädi ja vanatädi
LEIDA JÄÄGER
sünd. Truu 13.09.1936 - 3.03.2013

Leinavad omaksed

Ärasaatmine 8. skp. kl 11
Pärnamäe Krematooriumis

Avaldan sügavat kaastunnet Mavruza ja Ander Vistile kalli tütre ja õe
DAGMAR TIBARI
kaotuse puhul

Lapsepõlvesõbranna Sirje

Otseki asendit unes me otsime õnne
Kel õnne, näeb niisugust und, et unustab enda Doris Kareva

Avaldan sügavat kaastunnet Raivole, Indrekule, Andresele ja Margele peredega kalli abikaasa, emaja vanaema
DAGMAR TIBARI
kaotuse puhul

Lapsepõlvesõbranna Sirje

Mälestame
MAIGI RANDA
Avaldame kaastunnet lähedastele

Kolleegid endisest Piilupesast

Mälestus püha Sinust hinge jääb helge ja hea. Meie mõtetes püsib Sa üha, elad edasi meie seas...

Avaldame südamlikku kaastunnet perele
MAIE LIND
surma puhul

IMG Äriteenused kolleegid

Veeteede Amet
avaldab sügavat kaastunnet Sulev Nuutmannile ema
SALME NUUTMANNI
surma puhul

Südamlik kaastunne Kristiina Mustale kalli vanaema
ELVI PAE
21.05.1926 - 04.03.2013

surma puhul

Tallinna Linnavolikogu Kantsleil

Lahkunud on meie armas ema, vanaema ja vanavanaema
ENDLA AAKRE
17.02.1910 - 02.03.2013

Ärasaatmine 9. märtsil kl 13 Pauluse kirikus

Muldasängitamine Kambja kalmistul

Leinavad tütre Mari ja Pille ning poeg Toomas peredega

Avaldame sügavat kaastunnet Marina Salamaale
EMA
kaotuse puhul

Töökaaslased Ravimiametist

Avaldame siirast kaastunnet abikaasa Jutale, poegadele Tammole ja Tanelile peredega
ÜLO ESTA
ootamatu kaotuse puhul

Perekond Kõuhkna

Südamlik kaastunne lähedastele kalli abikaasa, isa ja vanaisa
ÜLO ESTA
ootamatu kaotuse puhul

Tallinna kontori kolleegid

Vabariigi Presidendi Kantsleil mälestab leinas Valgetähe teenetemärgi kavaleri
AGO AINELOT
ja avaldab südamlikku kaastunnet lahkunu omastele

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Draamasari Holby City haigla: Peaparandus (Inglise 2003)
09.55 Terevisioon*
11.55 OPI*
12.25 Ajavaod: Järjepidevuse hoidjad, 2 (subtiitritega)*
12.55 Karavan liigub edasi (Eesti Telefilm 1988)
13.10 Dokfilm Vesternite Metsik Lääs (The Wild and the West, Austria 2005)
14.05 Täheleav: Reet Aus (subtiitritega)*
15.20 Maahommik*
16.00 Draamasari Holby City haigla: Peaparandus (Inglise 2003)*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Draamasari Önne 13 (Eesti 2006)
17.40 Draamasari Sūdameasi: Oscari sünnipäev (Inglise 2008)
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Foorum
22.30 Eesti dokk Sportlik sajad (Eesti 1976)

22.50 Eesti dokk 100 m selili kammerorkestri saatel (Eesti 1978)
23.00 Draamasari Sūdameasi: Oscari sünnipäev (Inglise 2008)*
23.45 Ringvaade*
00:56 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 455
06.45 Joonissari Lucky Luke seiklused: Daltonite jõulud
07.10 Joonissari Delfiin Flipper: Saladuslik saar
07.35 Joonissari Sylvesteri ja Tweety seiklused: Jäised kassid. Kass kinni püüda
08.00 Reporter*
09.00 Roosa teemant*, 63
10.00 Keelatud vili*, 76
11.00 Kodus ja võõrsil*, 5446
11.30 Krimi*
12.00 Kuldvillak*
12.35 Alcatraz*: Tommy Madsen – Viimane!
13.30 Doktor Oz: Valus seks
14.30 Komissar Rex: Täiskuumõrv
15.30 Punased roosid, 456
16.30 Keelatud vili, 77
17.30 Roosa teemant, 64
18.30 Kodus ja võõrsil, 5447
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev
21.00 Avameelselt teise ringi abieludest

21.30 Pilvede all
22.30 Rizzoli ja Isles: Duellikutse
23.30 Harry seadus: Süütu mees
00.30 Vahelevõtja: Vana vihavaenlane
01.25 Vampiiripäevikud
02.10 Krimi*
02.35 Rooli võim*
03.00 Reporter*
03:50 Mängufilm 9. rajoon* (District 9, USA/ Uus-Meremaa/ Kanada 2009)

TV3

06.15 Multifilm Huntik
06.40 Multifilm Winxid
07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Multifilm Beyblade: metallvõitlejad 1, 5: Kättemaksuhimuline lõhkuja
07.55 Kaunis Lola, 127*
08.55 Kirgede torm, 1582*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6422*
10.20 Top Shop
10.35 Kälimehed 1, 2
11.35 Monk 3, 9: Hr Monk võtab rohtu
12.30 Suletud uste taga 2, 6: Mängusõltlasest isa*
13.30 Dr House 8, 13: Tõeline mees*

14.30 Vaprad ja ilusad, 6423
15.00 Lena, mu elu armastus, 46
16.00 Kaunis Lola, 128
17.00 Kirgede torm, 1583
18.00 Kättemaksukontor 3, 6: Seif
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kaalul on rohkem kui elu: Kristjan
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Kondid 7, 13: Minevik olevikus
22.30 Kättemaks 1, 10: Ustavus
23.30 Top Gear 16, 3
00.35 Kahekesi püssi ja panniga
01.05 Üksus 4, 17: Liha ja veri
02.00 Leiđija 1, 7: Keset tormi
02.50 Moodne perekond 2, 5: Levist väljas
03.15 Kahekesi püssi ja panniga*
03.45 Kaalul on rohkem kui elu: Kristjan*
04.40 Seitsmesed uudised
05:30 Lena, mu elu armastus, 46*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

Etv2
07.10 Animasari Völukarussell* **07.20** Animasari Tinga Tinga lood* **07.30** Animasari Siilpoiss Alfredi salapärased seiklused* **07.40** Animasari Näh (Inglise 2007)* **07.50** Animasari Simsala Grimm* **08.15** Lastetuba **08.30** Volkswagen, 1/8 (ETV 2008) **09.00** Ringvaade* **10.05** Midsomeri mõrvad **11.40** Eesti TOP 7* **12.27** ERR-i uudised **16.35** Nakkav vähk* **17.30** Puutepunkt* **18.00** Animasari Geromino Stilton (Itaalia) **18.20** Animasari Näh (Inglise 2007) **18.30** Lastetuba **18.45** Animasari Vahva Roosi: Kuidas mänguasju ära anda ja neid samas endale hoida (Inglise) **18.55** Animasari Samsam (Prantsuse 2010) **19.05** Animasari Tinga Tinga lood: Miks šaakal kuu poole ulub (Inglise 2010) **19.15** Animasari Hiirelabor: Seebimootor **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **20.00** Meie inimesed **20.25** Minuscule (Prantsuse 2011) **20.30** Kõõgikodanikud (venekeelsete subtiitritega)* **21.00** Koolifilm 2012: Lõpetamata **21.04** Koolifilm 2012: Kärbes **21.05** Koolifilm 2012: Mõtete sadam **21.20** Koolifilm 2012: Eesti raim **21.22** Koolifilm 2012: Aeg minna **21.30**

Keeluaia kuningas, 4/12 **22.20** Maailma kino Café de Flore (Kanada/Prantsuse 2011) **00.20** Midsomeri mõrvad* **01.59** ERR-i uudised
Kanal11
06.15 Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen* **10.50** Piinlikud terved **11.20** Superlapsehoidja* **12.10** Top Shop, 38
12.25 Modellielu*, 1 **13.25** Kadunud* **14.25** Südametukse, 145 **15.15** Südametukse, 146
16.10 Superlapsehoidja **17.05** Naistekliinik, 108 **18.00** Doktor Oz **19.00** Eesti vs. Jõekalda **20.00** Ellen **21.00** Mängufilm Üle parda (Overboard, USA 1987) **23.10** Vampiir, vaim ja libahunt, 4 **00.00** Reporter **00.55** Naistekliinik*, 108 **01.40** Eesti vs. Jõekalda* **02.30** Eva Luna, 41 **03.15** Doktor Oz **04.00** Doktor Oz* **04.45** Reporter* **05.30** Talisman, 94
TV6
06.00 Hommikuraadio **08.30** Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna 3, 20 **10.00** Kutsuge Cobra 11 6, 93 **11.00** Honda ekspeditsioon **11.55** Honda ekspeditsioon **12.50** Kalamehejutud 4, 20 **13.20** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 3, 21 **14.00** Farscape – kosmoses kaotsis 2, 27 **15.00** Kutsuge Cobra 11

6, 93 **16.00** Kolmas kivi Päikesest 3, 58 **16.30** A-Rühm 3, 1 **17.30** Kutsuge Cobra 11 6, 94 **18.30** Simpsonid 17, 10 **19.00** Perepea 6, 7 **19.30** Seksisemud 1, 8 **20.00** Kolmas kivi Päikesest 3, 59 **20.30** Simpsonid 17, 11 **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** OTSE Euroopa jalgpalli meistrite liiga **23.45** Paljalt naljakas **1.00.15** Euroopa Pokkeriturnee (7) **01.20** Tuled kustu 1, 8 **02.15** Euroopa jalgpalli meistrite liiga kõrghetked **02.30** Hommikuraadio **04.35** Kodu keset linna 3, 21 **05.00** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin
Kanal12
06.30 Ärapanaja* **07.00** Reporter **08.00** Galileo* **08.30** 20 kõige šokeerivamat...*, 25 **09.20** Conan*, 45 **10.10** Rannavalve **11.00** Jututuba **13.50** Komissar Rex* **14.45** Walker – Texase korralvõim* **15.35** 20 kõige šokeerivamat...*, 26 **16.25** Merepatrull **17.15** Komissar Rex **18.10** Walker – Texase korralvõim **19.00** Tuvikesed* **19.30** Tuvikesed* **20.00** Galileo **20.30** Krimi **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mängufilm Metroorongi 1 2 3 röövimine **23.30** Conan, 46 **00.20** Kaks ja pool meest **00.45** Tuvikesed **01.10** Tuvikesed **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

MEIE PLANEET: REKORDID

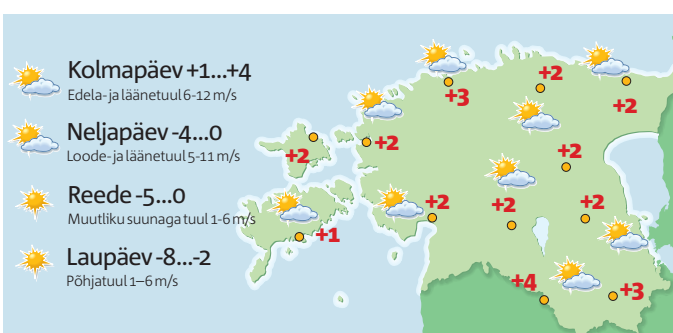
Meie planeet
VÄIKE NÕID

Dilbert
SCOTT ADAMS

ILM

RISTSÕNA

	NAHA-HAIGUS	VALGUS-OPETUS	RASAVOIT LOUA ALL	AHAS	TAANDRIDA PHILIPPINE ISLANDS	SAKSAMAATIP-POLIITIK...PAINAJA	SUIHÄÄLIK TOO... (teisi põhijuseid puudumine)	AVAST SUHGEV OSA LEOTIS OLLE TEGEMISEKS	INDIA AKSEJUMAL...-SELLS
VÄEKUSUS									
HOOKS (nõutav ringimõime)									
AERODU-NAAMLINE TARIND									
A. THE									
... KIMIKAS									
SÕNA-VALING									
SIRISTAV PUTUKAS									
REEDE									
AINA, ÜHA									
POHJA-JAAMERE KALA									
SILMUS									
MAITSE-TAIM									
LEVILA									
SUURNIK									
PÄHKIPUU									
1000 g									
SUPER-MODELL CAMPBELL									
VIK									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

•• Kuidas hiinlased Pentagoni peaarvutisse sisse murdsid:
1. Iga hiinlane proovis üht parooli.
2. Iga teine parool oli „maozedong“.
3. 743571819-l katsel andis arvuti alla ja nõustus, et ta parool on „maozedong“.
•• Patsient kirurgile:
„Doktor, aga miks teie operatsiooniõde, kes just alasti laua peal tantsis, nüüd mu voodi kõrval seisab, kittel seljas?“
„Väga hea...“ lausub kirurg. „Hakate juba narkoosist toibuma...“
•• Restoraniküllastaja kutsub kelneri:
„Palun tooge mulle veel üks karahvin viinal!“
„Äkki ei maksa? Teil on veel praegusest karahvinist pooljoomata.“
„Tooge aga tooge. Mind vaevab eelaimus, et kui ma praeguse karahvini tühjaks joon, siis ei suuda ma enam artikuleeritult järgmist tellida.“
•• Varas hüppab koos röövsaa-giga juveelikaupluse aknast välja ja satub patrullpolitseinikuga otse silm silma vastu.
„Noh, sõbrake, sul on nüüd kolm võimalust,“ teatab politseinik. „Võid helistada sõbrale, paluda abi möödujalt või ... teeme fifty-fifty...“

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

		7	8				2
9		1			2		
			5		3		
	1						7
6	9		1		8		5 3
	8						6
			2		6		
			3			4	9
3					9	7	

SUDOKU reeglid

•• Täida tühjad kohad numbriga 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

2	5	4	9	8	7	6	1	3
8	9	7	6	3	1	2	5	4
3	6	1	4	2	5	8	9	7
1	2	8	7	4	3	5	6	9
6	7	9	2	5	8	3	4	1
5	4	3	1	9	6	7	2	8
4	1	6	3	7	2	9	8	5
9	3	5	8	6	4	1	7	2
7	8	2	5	1	9	4	3	6

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi: www.epl.ee/sudoku

Tanel Veenre
toimetaja

MIS?

Sisearhitekt Toivo Raidmetsa ja kunstnik Jaanika Peerna näitus „Pink“ Arhitektuuri- ja Disainigaleriis (Pärnu mnt 6) on avatud kuni 9. märtsini.

MINU TALLINN

Jaanika Peerna:

„Kui küsid siinkohal minu linnaruumi kogemust konkreetselt Tallinna kohta, siis saan öelda, et naudin seda enam ja enam iga suvi, kui viibin New Yorgist siin kuuks ajaks. Võimalus sõita rattaga mööda rattateed Pirita-Koselt, kus peatun, Kultuurikilomeetri lõppu, on ju ikka superkena! Samuti on rõõm Tallinna üha suurenevast avatusest merele. Tallinna eri osad, mis varem justkui eraldiseisvate laikudena eksisteerisid, on üha enam ja enam tihedamalt kokku traageldatud, avalik sfäär laienenud. Alasid, mida veel teistega siduda, muidugi jätkub (kasvõi Paljassaar), aga suund on õige.“

Kui probleemidest rääkida, siis Tallinna suurusega linna kohta on siin autosid endiselt liiga palju, kuigi avalikku transporti on püütud parandada ning rattureid on iga aastaga rohkem. See-ega oleks kena, kui avalik transport liiguks tihemini, oleks mugavam ja efektiivsem ning ratturitele loodaks soodsamad tingimused. Mu oma vend sõidab enamasti rattaga Nõmmelt kesklinna tööle. Läänud suvel võtsin jalgrattal tema sabas ette sama teekonna ning pean tunnistama, et teist korda ilmselt seda enam ei teeks, sest ratturina selles suunas liigeldes tundsin end mitmel korral soovimatu ning ohustatuna. Stockholm, Kopenhaagen ja Berliin võiksid siinkohal Tallinnale eeskujuks olla.

Hea lugeja,
anna meile teada, millest sooviksid selles rubriigis veel lugeda!
kultuur@epl.ee

Kargelt põhjamaised pingid linnaruumi

Toivo Raidmetsa mängumaaks on seni olnud peamiselt siseruumide disain, kuid seekord on ta pilgu pööranud avalikule linnaruumile, täpsemalt pinkidele.

Toivo Raidmetsa mõjukamad tööd on peale silmapaistavalt originaalse käsitlusega mööbliesemete ka kultuslikud klubid Eeslitall (koos Taso Mähariaga), Bonnie & Clyde, Flamingo ja KUKU ning rahvusvahelise haardega näituseprojektid. Raidmetsa suurimaks tootehitiks on tõenäoliselt riidevarn „Kaktus“, mille kohta ta ise naljatades ütleb, et seda on toodetud tänaseks nii palju, et neist saaks teha ringi ümber maakera.

Kuid sel korral on ta arhitektuuri- ja disainigaleriisse näha toonud pingid. Kohtume Toivo Raidmetsaga galeriis ja pinkidele istuma me eriti ei jõuagi – kirgliku hingena käib Raidmets elavalt žestikuleerides pigem oma pinkide vahel ringi. Väljapaneku algpõhjusteks oli disaineri soov korrastada Tallinna linnamööbli kirjut üldpilti. Tulemuseks on seeria ratsionaalseid, kestvaid, ergonomiliselt mugavaid, põhjamaiselt napi vormikeelega istepinke. Disaineri pilk pingile tähendab midagi hoopis komplekssemat kui pingil istuja oma. Peale ilmastikukindluse peab see arvestama ka istujaga – meie kliimas peaks inimene istudes kokku puutuma eelkõige sõbraliku puiduga. Linnamööbel peab olema ka väga vandaalikindel.

„Istemööblil on eriline koht minu disainerikarjääri eseme-

loomes,” valgustab Raidmets. „Tool tõmbab. Ta on inimese esmane, kõige vahetum kokkupuude ehitatud keskkonnaga. Tool on väljakutse – keeruline, kuid huvitav ristsõna. Neid aspekte, mida teda luues tuleb arvestada, polegi tegelikult nii palju – istemugavus, valmistamise ratsionaalsus, materjalipärane mõistlikkus ja esteetiline külg. Tavaliselt on nõnda, et esteetiline nägusus tekib küll iseenesest, kui eelnevad on täidetud.“

Puudu terviklikkusest

Tallinna linnaruumi mööblil näeb Raidmets arenguruumi – ideaalis võiks see olla reglementeeritud, nii-öelda firmastiilis, ühe dominantse tooteperekonna ohjata. Mis muidugi ei välistaks nimelisi lahendusi koos nimelise arhitektuuri või terviklikult kujundatud linnaruumi osaga. Stiililiselt aga eelistaks ta ise lihtsat ja kargelt põhjamaist joont.

Üha enam panustab Raidmets

Tool on inimese esmane, kõige vahetum kokkupuude ehitatud keskkonnaga.

Puidust kelk, milles retro kohtub põhjamaise lihtsusega

oma aega õpetamisele ja professorile Eesti kunstiakadeemias, milleks tal oma sõnul ka üha rohkem aega jääb. „Hiljutine, ositi veel kestev majanduslik depressioon on teinud kõvasti korrekture. Kõik on koomale tõmmanud ja mõtlevad rohkem püsiväärtustele.“

Kuid näitusel on peale pinkide ka linnaruumi skulptuur (koos veesilmaga) ja kaks kelku. Kuidas sattusid kelgud pinkide sekka? „Mul on kena komme teha talviti, kui ilmaolud vähegi lubavad, koduseda suur ringikujuline liuväli koos karusselliga lastele. Vana puulippidega kelk oli ära lagunenud ning eelmisel aastal tuli leppida punase plastiga, kuna puitkelgu valik on meil pea olematu.“

Raidmets kutsus oma näitusele graafik Jaanika Peerna, kellega kohtuti ja sõbruneti Viinistussuvel. Viimased 15 aastat New Yorgis elanud Jaanika Peerna seinajoonistused loovad linnaruumi mõeldud pinkide näitamiseks keskkonna, lisavad dünaamikat muidu steriilselt ja nurgeliselt mõjuvatele disainile. Raidmetsa sõnul on tema looming kepiks, mille najal lillehernes ronida ja õitsetada saab. Nii voogabki galerii seintel vabakäe joon, millesse kunstnik on püüdnud kätkeada õhu liikumist. Tihti kohaspetsiifiliselt töötav Peerna lähtus nii ruumist kui Raidmetsa mööblist. ●

Toivo Raidmetsa selge joonega pingid linnaruumi

Fotod: Eero Vabamägi, Tanel Veenre